

Előfizetési árak
 hivatal és nyomda -
 Kluj-Kolozsvár, St. Baron
 Pop (Brassai-utca) 10
 Telefon:
 Szerk. és kiadóhivatal
 977, 228 és 1047
 Lás. N. Sz. — — — — 228
 Egy szám ára pályaudva-
 ron és vidéken is lej 5
 Bukarestben — — — 5

UJ KELET

POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Romániában

Egész évre — — — 1050
 Félévre — — — 550
 Negyedévre — — — 290
 Egy hónapra — — — 100
 Az előfizetési ár a „Föld”
 című folyóirattal együtt
 hav-ként 10 lejjelel drágább
 Csehszlovákiában
 Egy hónapra — ck 40—
 Egy szám ára — — — 2—

Ramassetter Róbert

Budapest

IX. évfolyam 36 szám

5686. Söbát 29

1928-február 13 Szombat

Az új Napoleon

Külpolitikai figyelő

Az olasz-német konfliktusban tulajdonképpen Ausztria van a legközelebből érdekelve, mint-hogy az egész konfliktus a déltiroli német la-
 kosság kiutasításával kapcsolatban tört ki. Ér-
 tésztő tehát, ha a bécsi lapok nem a leghizel-
 göbben írják Mussoliniról. Még a komoly „Neue
 Freie Presse” is erőt érzett magában, hogy
 figyelmeztesse a Népszövetséget arra a ve-
 szélyre, amelyet Olaszország állandó kerdés-
 tetése az európai békére jelent. A bécsi lapok
 cikkjeire ma feleletképpen felharsan az egész
 olasz sajtó éretrombitája, amelynek tölcseréből
 valójában tulszába menő és a világháboru befa-
 jessze óta slig hallott fenyegetések robbannak
 ki. Különösen az „Impera” című fascista újság
 viselkedik agresszíven és egyenesen úgy állítja
 be a kérdést, hogy most már Bécs és Róma
 háborújáról van szó!

Bécsben, az operett városban Mussolini
 szavai megrezketették a lányait agyvelejű
 tabarin-bőssket. Vittorio Veneto korszaka alatt
 pyitra állottak előttünk Bécs kapui. Akkori-
 ban még bíráltuk ezt a várost, amely szá-
 munkra a Habsburg-szégyen jelképe. Megtör-
 ténhetik azonban, hogy újból összetelálokunk.
 Várnak nemzetek, amelyeknek szomorú és má-
 sok, amelyeknek dicsőséges sors van megírva.
 Olaszország sorsa a feltámadás, a németeké a
 katasztrófa. Bécs talán már el is ítéltetett.
 Ezevezett felháborodása Róma ellen beszédes
 szimptomája ennek. Mi mindenesetre nem va-
 gyunk olyan gyávák, hogy ez ellen a szegény
 valami ellen, amit Ausztriának neveznek és
 amely csupán a mi nagylelkűségünknek kö-
 szönhet, hogy még él, dühöngjünk. Ausztria
 olyan rossz máju, amilyen csak egy kisebbség
 szokott lenni.

A „Tribuna” című lap kifejti azokat az
 okokat, amelyek Mussoliniról ismeretes szená-
 tui beszédéhez vezették:

„Olaszország mint zsírás vett részt a
 Locarno paktumban. Ez azt jelenti, hogy ez
 a paktum az olasz osztrák Brenner-határ kér-
 déset egyszersmindenkorra elintéztnek tekinti.
 Azt jelenti ez továbbá, hogy Olaszországnak
 magának kell gondoskodni arról, hogy Német-
 országnak ne csináljon irredentizmust Déltiroban
 és hogy a Népszövetségbe való belépésének
 előestéjén ne készítsen elő egy olyan diplomá-
 ciai akciót, amely a Brenner-határ eltolásához
 vezethetne. Olaszország a Brenner-határ meg-
 védésére semmiféle külön nemzetközi egyez-
 ményt nem kötött, amint hogy nincs semmi
 szándék arra, hogy fascista köteletségeink
 teljesítéséhez bármiféle szerződéseket kössünk.
 A tények hallatlan elferdítése az, hogy a „Neue
 Freie Presse” úgy állítja be Mussoliniról, mint
 a béke megbontóját a Népszövetség kebelén
 belül. Sokkal inkább áll az, hogy Ausztria ta-
 núsait az utóbbi időben olyan magatartást,
 amely a nemzetközi békét veszélyezteti. Mus-
 solini beszéde diplomáciailag teljesen megokolt
 volt és rendben volt.”

Hogy minden szabályosság ellenére meny-
 nyire a kedélyek irányítják a fascista politi-
 kát, azt misem bizonyítja jobban, mint az a
 távirat, amelyet Gabriele d'Annunzio, a világ-
 hírt és folytonosan pózokban tetszelgő olasz
 költő küldött Mussolininek. Ez a távirat így
 hangzik:

„Németország ellen tartott beszédedet a
 kertemben felállított ágyam huszonhét lövésé-
 vel kommentáltam.”

Berlinben, Mussolini kirohanásainak hatása
 alatt, szintén minden háborog. A Reichstag
 tegnapi ülésén Stampfe képviselő, aki egyéb-
 ként Ausztriából származik, pártja nevében a
 következő beszédet tartotta:

„Déltiroli német elvtársaim elviselhetetlen
 elnyomás alatt szenvednek. Ez az elnyomás
 természetesen egyrésze a fascista rendszernek.
 Hogyan is lélegezhetne Déltiroli egy olyan at-
 moszférában, amely egész Olaszországot fojto-
 gatja. (Feikiáltások a baloldalon: Nagyon is
 igaz!) Mussolini urról nagyon helyesen írta az
 egyik lap, hogy Cézárnak tartja magát, pedig
 csak Caligula! (Derűtség). Nem hinném, hogy
 bárhol még Európában fennállna egy ehhez
 hasonló állapot. A fascizmusnak általában meg-
 van az a tragikomikus balsorsa, hogy ha ve-
 zérre van szüksége, mindaddig várnia kell,
 amíg egy szocialista megbolondul.”

A szónok ezután Césare Battistiról kezd
 beszélni, akinek Bozenben emlékszobrot akar-
 nak emelni. Battisti a világháboru előtt az ak-
 kor még Ausztriához tartozó déltiroli olaszokat
 képviselte a bécsi parlamentben, ahol mind-
 annyiszor élesen kikelt a nemzetiségnyomó
 osztrák bürokrácia ellen. Stampfer részleteket
 idéz Battistinek annakidején Bécsben tartott
 beszédeiből. Egyik ilyen felszólalásában Battisti
 a következőket mondotta:

„Bárki is legyen az, aki az olasz nép ellen
 a gyűlöletnek est a politikáját intézi, az egy
 beszámíthatatlan ember, aki megérett arra,
 hogy bevigyék az örültek házába. Le a hábo-
 rus párttal! Le a vérszivó militarizmussal, le
 a szamarakkal, akik ezeknek a mozgalmaknak
 az élén állanak!”

„Kijelentem pártom nevében” — mondotta
 Stampfer, „hogy ha Battisti szobrára gyűjtenek,
 mi is adakozunk, de csak azzal a feltétellel,
 hogy Battistinek ezeket a szavait aranybetűk-
 kel vésik rá a szoborra”. (Derűtség és élénk
 tetszés a szocialistáknál.)

Hasonlóképpen elítélték Mussolini eljárását
 Spaha német nemzeti képviselő, Stöcker kom-
 munista képviselő, valamint Reventlov gróf, a
 német néppárt tagja, aki Mussolini-ellenes tá-
 madását tulajdonképpen a Népszövetség felé irá-
 nyította.

Az olasz német vitának méltóságteljes be-
 fejezését kellene hogy jelentse a német parla-
 ment következő határozata, amelyet Loebé ei-
 nök az összes pártokkal egyetértőleg hozott:

„A német parlament nyomtatékosan vissza-
 utasítja az olasz miniszterelnök tárgyilag jog-
 sulatlan és formailag sértő támadásait és kiro-
 hanásait. Az egész világon érvényben van az a
 jogi telfogás, hogy az anyanemzet benső rész-
 véttel kísérheti és támogathatja fajrokon ki-
 sebbiségeinek népiségük megtartásáért folytatott
 küzdelmét. A német nép, noha nincs egyéb
 vágya, minthogy békésen együtt dolgozhassék
 a többi népekkel, nem fogja magát eltéríteni
 engedni attól, hogy az idegen uralmak alatt
 élő német kisebbségek számára igazságos el-
 bántást követeljen. Ezt a jogukat értelmetlen
 fenyegetések és sértő kirohanások fogják leg-
 kevésbé korlátozni.”

A parasztpárt

Averescuval folytat fuzióstárgyalásokat?

(Bucuresti-Bukarest, február 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A fővárosi politikai köröket
 egy újabb politikai szenzáció tartja izgalomban. Arról van szó, hogy a parasztpárt és az
 Averescu-párt között a választásokon tulmenő megállapodásra vonatkozólag folynak a tárgya-
 lások. Már régen tudnak arról, hogy a két párt között közeledés jött létre. Az új jelentések
 szerint Averescu tábornok Turnseverinbe utazott, hogy folytassa a már megkezdett tárgyalásokat.
 A hír mindenesetre megerősítésre szorul, hiszen a nemzeti párt és parasztpárt éppen
 tegnap állapodtak meg abban, hogy a községi választások után folytatni fogják a jövő kor-
 mány egyes tárcáinak elosztása körül támadt ellentétek elsimítására irányuló tárgyalásokat.

Kolozsváron feloszlatták az egyesült ellenzéki blokk választási népgyűlését

Aszán provokátorok verekedést inszenáltak a hatodik kerületben.
 A gyűlés résztvevői kiverték a rendzavarókat. Két embert letartóztattak

(Kluj-Kolozsvár, február 12. Az Uj Kelet tu-
 dósítójától.) Az egyesült ellenzék ma délután
 félhét órára népgyűlést hívott egybe Kolozs-
 vár két választókerületében. Az egyik gyűlés a
 második körzetben, a Honvéd-utcai Mendel-
 féle sörccarnokban zajlott le, míg a másikat a
 hatodik kerületben, a monostori Cell féle sör-
 gyárba hívták össze. A gyűlésen többszáz-
 főnyi közönség jelent meg, hogy meghallgassa
 az ellenzéki szónokok választási beszédeit. Az
 ellenzéki pártok képviselőiben a monostori
 népgyűlésen megjelent dr. Simon Sándor (ave-
 rescanu), Ujhelyi Ferenc (szocialista), Muntean
 Victor, dr. Sabou Danila (nemzetipárti), Pre-
 desan egyetemi tanár és a zsidó blokk egyik
 vezetőtagja.

A gyűlés első szónoka dr. Sabou Danila
 volt. Utána az iparosok nevében Munteanu
 Victor beszélt, akit Predescu professzor köve-
 tett a pódiumon. A román, zsidó és magyar
 közönség az összes beszédeket példás figye-
 lemmeel hallgatta végig. Program szerint a
 negyedik szónok Ujhelyi Ferenc volt, aki
 meg is kezdte beszédét. Ujhelyi beszéde köz-
 ben a helyiségbe lépett Munkás János és Fe-
 lecan Mihai, állítólagos egykori detektívek,
 akik állandó közbeszólásokkal zavarták a szó-

nokot. Ujhelyi, amikor észrevette, hogy szán-
 dékosan meg akarják zavarni a gyűlés nyu-
 godt lefolyását, ki akarta utasítani a közbe-
 szólókat, de Simon Sándor dr. közbelépésére
 sikerült a rendet valamennyire visszaállítani
 Ujhelyi folytatta beszédét, de a két aszán pro-
 vokátor csakhamar ismét közbekiabált. Erre
 dr. Simon felkérte a rendőrség képviselőtér-
 jelenlevő Ponciu komiszárt, hogy a botrány-
 okozókat távolíttassa el. Ez azonban nem történt
 meg, mire a két zavargó vérszemet kapott és
 zajos vitát provokált, amelyben a szónok szava
 teljesen elveszett.

A közönség végre is megsokalta a folytonos
 rendzavarást és felháborodásában a két közbe-
 szólót valósággal kiverte a gyűlésteremből. Po-
 rutiu rendőrkomiszár erre a készenlétben álló
 rendőri és csendőri karhatalommal feloszlatta
 a gyűlést. Két embert, akit állítólag tetten-
 értek, amikor inzultáltak a gyűlés megzavaróit,
 letartóztatott a rendőrség.

— Jovenel főbiztos Angorába utazott.
 Angorából jelentik: Jovenel sziriai főbiztos
 holnap ideérkezik. Utjában egy török újság-
 írónak kijelentette, hogy jövetelének célja a
 török-francia barátság megerősítése.

da
 No. 10
 mindenem
 és kivétel
 legyek stb.
 t nyomdája
 késnélkül
 AL
 tváló por
 ország területén
 gienia
 mból a legjobban
 borotváló szer
 nem marja
 Orakodjunk az
 as utánnatokról
 as „IDEAL”
 ássz a valódi.
 fodrász
 dlnand 30.
 a Glatzman
 an Yoda 40
 meny.
 far híköszög elől-
 st az ujon van szer-
 Pályázhatunk oly
 rabtitel nyert, ké-
 rangu תפלה בעל
 re a שמש i teen-
 Finetis meggye-
 és, fűtés és vilá-
 s tól andó be. Pá-
 s honossági állpot
 tokkal f. é. márc.
 éget csakis a mes-
 Inesz Pál.
 ügyv. alelnök
 Révész Ernő
 bevisárbely
 ER
 Mand 66. (Főtar)
 Farsu Baroz
 onfelgyár
 telep. Szikvizés és
 eggek valamint min-
 k gyári rakta.
 k. hógi fejek á-
 rólgyősebb árban.

ZSIDÓ KÖZÉLET

A kulturügyi osztály előadás-sorozata

A Zsidó Nemzeti Szövetség kulturügyi osztálya alkalmat akar adni a helyi csoportoknak, az ifjúsági alakulatoknak és mindazoknak, akik a zsidó mozgalom iránt melegebb érdeklődést tanúsítanak, hogy zsidó témaköröket propagálhassanak. E célból az ügyosztály szombatesti előadásait sokszorosítva kiadja. Eddig a következő felolvasások kiadásáról lesz szó: **Dr. Fischer József**: „Az angol mandátum jogköre Palesztinában”, **dr. Pollák Sándor**: „A biblia és a prófétai tan, mint az új palesztinai közösség alapja”, **dr. Marion Ernő**: „A közelkelet politikai problémái”, **Salamon László**: „A cionizmus mint általános emberi probléma”, **Molnár Jakab**: „A zsidóság kulturális és gazdasági helyzete” és **dr. Weisz Fülöp**: „A palesztinai kivándorlás lehetőségei”. A kulturbizottság ezután is felhívja mindazokat, akik igényt tartanak a felolvasások anyagára, hogy ebbeli igényeiket jelentsék be. Az előadások ára darabonként hozzávetőleg 100 lej lesz.

A dédai sómér-estély

Február 6-án a szászrégeni sómérek és somrák a dédai zsidó ifjúsággal karöltve az ottani Kultur-mozgó nagytermében táncal egybekötött műsoros-estélyt rendezett. A műsor zsidó jellegű, nívós és tartalmas volt. A szereplők közül **Auerhaha Verona**, **Bernáth Zsenike** és **Landez Simon** humoros jelenetükben tüntek ki. **Lehovits Erzsika** és **Wolt Mirjam** a táncduettel óriási sikert arattak. Az estély fénypontja **Goldstein Erzsike** hegedűszámai voltak. Kivált még **Hersdorfer Pirike** monológjával. De jók voltak az összes szereplők: **Stein Gizi**, **Berman Ilus**, **Neumann László** és **Imre és Rosenfeld Pötöm**. Műsor után tánc következett, mely a késő reggeli órákban nagyon jó hangulatban ért véget. Az estély rendezéséért **Stein Gizit** és **Klein Vilmost** illeti dicséret. Az estély bevétele 13.000 lej volt, amelyet teljes egészében a Keren Kajamének juttatnak.

A hátszegi műsoros-estély

referációjából kimaradt Bialik „A Talmudista” című melodramának **Weil Ila** által történt előadása, valamint **Rosenfeld Lici** román szaválata. Mindakét szám nagyban hozzájárult a nívós estély sikeréhez.

A dési nőegylet

február 20-án jótékonycélú álarosbált rendez a vármegyeháza összes termében. A sikerültnek ígérkező bál iránt már most is óriási érdeklődés nyilvánul meg úgy Désen, mint vidéken. A bál tiszta jövedelme az árvák és aggokháznak javára lesz fordítva.

A fürthi messiás

— Regény —

26

Írta Jacob Wassermann

Az elülső szekerek megfordultak, visszatértek és rövid idő alatt vad fájdalom lenyűgöző halálos súlya nehézkedett az elébb még olyan vándorokémberekre.

Sabbatai Cövi áttért az izlam hitre.

Az a próféta, aki úgy megrázta a maga korát, mint valami ritka égi jelenség, a kortársak és az utókor emlékezetében, csak a titokzatosság valami kísértő árnyát hagyta hátra. Ha nem a rendkívüli szépsége volt az, ami mámorba ejtette a világot, akkor bizonyára a szellemének varázsa, lelkének nagysága, vagy szavának lelkesítő ereje volt az. Vagy talán nem ilyesmiben kell keresni a hatását. Vanak megemlékezések abból az időből, amelyek, az ördöghöz mondják hasonlónak, rossz komédiának mondják, vagy hazard kockajátékosnak vagy kicsapongó kéjencnek, vagy sarlatánnak. De ki tudná tetteinek igaz indító okát megösmerni? A történelem, mint valami hiszékeny asszony, könnyen rászédeti magát mesékkel és szálló legendákkal — és ez jól van így, mert hogyan is viselhetné el az utókor az igazságok nyomasztó sokaságát, amelyet más-képen nem titkolhatna el előle?

Az az idegen menet, amely a fürthi zsidók útját olyan hirtelen megakasztotta, a bécsi zsidók egy kis csoportja volt, akiket Lipót császár éppen ebben az időben kergetett ki az országából. Nagy volt a zsidók kétségbeesése.

ditva. Akik meghívóra igényt tartanak, eziránti kívánságukat közölgék **Rottenberg Elekkel**, (Krémér gyógyszerész.)

A szamosujvári Aviva és Barissia

vasárnap, február 14-én este táncal egybekötött műsoros-estélyt rendez, amelyre a meghívókat már

A világ három zsidó centruma

Amerika—Lengyelország—Palesztina

Dr. Leon Reich a lengyel szemjé képviselője és Lengyelország zsidóságának egyik vezérfője a minap Bécsben nagyszabású beszédet mondott, amely mély benyomást gyakorolt a nagyszámú hallgatóságra. Az általános zsidó helyzetet vázolta újszerű és érdekes megfigyelésben. Beszédéből a következőket közöljük.

A zsidóság három centruma Amerika, Lengyelország és Palesztina. Alaposan különböznek egymástól. Amerikában és Lengyelországban három-hárommillió zsidó lakik, Palesztinában mindössze százhatvanezer, mégis ez az aránylag kisszámú zsidóság fölért a két zsidó centrum hatmilliónyi zsidóságát, sőt azt a tizenhétmilliót is, amely a széjjel szóródottságban él. Nem csoda, ha az egész világ zsidóságának tekintete Palesztina felé irányul. Az amerikai zsidóságnál háromfélszer hosszabb ideig lehet megállapítani, az új hazához való ragaszkodást, a régi, keleti hazához való hűségét visszaemlékezést és az igazi otthonhoz, Palesztinához való vágyakozást. Amerikában a zsidók egyesületeket alapítanak, amelyek az egyazon lengyel városból származó zsidókat baráti kötelékekkel egymáshoz fűzik.

Az Amerikába kivándorló lengyel zsidó a legteljesebb erkölcsi támogatásra számíthat, ha kell, anyagi támogatásra is. Nem igaz, hogy az amerikai zsidóság szellemileg a „business”-re és „blöffre” van beállítva. Nagy értékük van ideálok és jótékonyág iránt. A háború alatt az amerikai zsidók 72 millió dollárt hoztak össze kelet-európai testvéreik felségélyezésére és most Palesztina javára egy ötmillió dolláros gyűjtési mozgalmat indítottak meg.

A zsidó nemzeti öntudatot az Amerikában megjelenő hatalmas zsidó sajtó és számos színház tartja ébren. A színházak művészi színvonalának és vezetőik **Morris Schwartz** és **Rudolf Schilkraut** megállanák helyüket a legújabb európai színházak élén is.

A Krim probléma

A Krim-kérdésről szólva, szónok ezt a problémát akként jellemezte, hogy nem egy *pillanatnyi szociális segély*-nél, szemben a palesz-

szétküldötték. A gondal összeállított műsor főbb számai a következők: **Gottlieb Ilonka** tane és zongora, **Gidali Kálmán** hegedű, **Öhlbaum Sándor** prólógus, **Herschkovics Benjamin** kuplé és tánc, **Weisz Bella** román táncok, **Herschkovits-Gottlieb** táncduó. Az estély iránt általános érdeklődés nyilvánul meg.

tinai újjáépítéssel, amely arra való, hogy a zsidó nép nemzeti újjászületésének útját egyenesse. Palesztina ma már nem az amerikai burzsoázia ügye, Amerika zsidó munkásai is felismerték, hogy Palesztina újjáépítését *össze lehet egyeztetni a szocializmussal*.

A *Jewish Agency* probléma ezidő szerint valamelyest a háttérbe szorult, ezzel szemben az amerikai zsidóságot a *Keren Hajeszód* érdeklő közlebről. Nincs amerikai zsidó, akit valahogyan ne érdekelné Palesztina ügye és belátják, hogy ennek leghathatóbb instrumentuma a *Keren Hajeszód*. Az amerikai zsidó közélet jelentős problémája a jeruzsálemi héber egyetem, amelyet a zsidó etika szimbólumaként tekintenek.

A lengyel-zsidó megegyezés

Dr. Reich ezután a lengyel kérdést ismertette és elmondotta, hogy miként jött létre a lengyelek és a zsidók közötti megegyezés. Amikor az első zsidó képviselők a szajmba jöttek, *valósággal bojkottálták őket* és minden javaslatukat leszavazták. Négy évi súlyos munka után végre sikerült megegyezést kötni a kormányval.

— Kijelentettük, hogy lojális polgárai akarunk lenni a lengyel köztársaságnak, — mondotta dr. Reich. — Azonban ezzel szemben teljes egyenjogúságot követelünk.

A zsidó szemjé képviselőknek tudható be, hogy a numerusz klauzuszról nem lett törvény, azt azonban még nem tudták elérni, hogy a gyakorlatban a numerusz klauzusz valamelyest ne érvényesüljön. A zsidóság egzisztenciáját minden lehető eszközzel alá akarják ásni és amikor ebben mesterkednek, nem gondolnak arra, hogy a zsidók gazdasági tönkretételével más egzisztenciákat is tönkretesznek.

— Milyen más — mondotta Reich — a helyzet Palesztinában. Itt a zsidóságnak megvan a legtagabb értelemben vett fejlődési lehetősége, ahol nemzeti különvalóságát maradék nélkül meg tudja szerezni. Az összes nemzetek képviselői, akik a héber egyetemen megnyitására Erec Jiszráéiba utaztak: *jöttek, láttak és meggyőztek*.

Zirndorfra. A falu gyarapodott, a szántóföldek köröskörül termékenyek voltak és szívesen adták vissza a beléjük vetett mag tiszteresét.

Zacharias Naar és Cirle örökre eltűntek. Az életük beléhalványult a mondák világába és végül a tetteiket is mondák vették körül. Nemzedék nemzedékre támadt és mulott el és új korszak köszöntött az emberekre. És az ami jött, mindig nagyobb volt, szabadabb, beteljesültebb, mint az, ami elmúlt és a zsidó, hajdanán csak szolga, aki legföljebb arra volt jó, hogy rosszkedvű urának rugásait alázattal fogadja, — fölnyitotta szemét, kikémlelte ennek az ő urának gyöngeségeit és kitalálta a titkait. Ekkor aztán hamarosan saját kezével nyult belé a népek masinériájába, törvénykezéseibe és háborúba és gyakran, látatlanban császári dolgokat intézett. Olyankor, amikor a császárok aludtak és a miniszterek gyöngék voltak. Sabbatai mozlemmé lett és sokan azt mondják, hogy csak színleg. A zsidó kulturberré vált és sokan azt mondják, hogy csak színleg. Vanak, akik azt mondják, hogy rontás és a rosszra csábítás lakozik benne és hogy jobban érti ennek a világnak szinpadát, mint azok, akik építettek. Egy bizonyos: színész, vagy igaz ember. Szépségre alkalmas, és mégis csunya. Kéjenc és aszkéta, sarlatán, vagy szerencsejátékos, fanatikus, vagy gyáva rabszolga, — mindez a zsidó. Az idő tette ezzé, a történelem, a fájdalom, vagy a siker? Isten csak a megmondhatója. A néző szem előtt egy mérhetetlen kép tárul meg, mert egy nép lényege olyan, mint az egyén lényege: a jelleme egyúttal a sorsa is.

Végs.

IRÓK

JACK LOND

don legfantasztikus nem írta, hanem számára a sors a szerű regények éhanem az életem meg. amely aha csok egész legény, matröz, kalór, agitátor, kritikus, jutagyratszik. Az igaz egész raja kering körül. Charmian is ismert írónő, dekes életanyagból netét, amelyhez életetek között is. ez a könyv, atárynek áradatától ember arca tekin amelyet *Harsányi* zott át magyarra, magyar kiadójánál állításban.

UJ KÖNYV

ismert filmszakemb dramaturgiája” cím első nemcsak a ma amely a filmművé kérdéseit feltárja é bau földolgozza. K

ilmrendezőknék.

szakembereinek. És

elő feladata éppen

közöségnek adjon

arról a művészetről

kritikátlansággal mo

esztétikája” könnyű

olvasóját a filmműv

Leirja a filn megs

dramával és a regé

ismertebb filmekből

meg a filmrendezés

Bemutatja a filmsz

játszás lehetőségeit,

adatait, a filmkulisz

vitatott problémáit,

filmet kísérő zene s

feladataira Végül a

oldalon keresztül is

műfajait: a filmdrám

és a burleszket. Az

és Tudomány” keret

ban jelent meg.

GILBERT DE

CSÁRDA. Gilbert

francia írók közé

szókratizást kereső

fogadja, mint a legs

dalmi kritika. „A k

és mély szépségekkel

séggel, de amellett v

olvásó kíváncsiságát

vágyát és elfojtott ö

ellenállhatatlanul rag

igátó eseményeivel.

rosszbirod csárda gy

játszódik ez a regé

férfi, aki minden mo

egyetlen tiszának tar

éppen azt a férfit tas

hatna meg az esztóné

zönés bizonyosan h

író és ezt a könyve

fordított művésziesen

RAPICS RAYMO

SADALMA. A term

elégzik meg sem a

potkini kölcsönös seg

mészeten ismeretes t

á lapítja meg a társad

segeit. Az állatok tár

jelenségeit régóta kut

pedig az állati társad

logia hatalmas virágzá

egy kézikönyv ad át

dalmi életnek milyen

gei vannak az állator

nagy országában, a

irdulnak a társadalom

ittott műsor főbb
Ilonka tánc és
Öhlbaum Sándor
kapulé és tánc,
Kovits - Gottlieb
érdeklődés nyil.

ma

ló, hogy a zsidó
át egyengesse.
ikai burzsoázia
is felismerték,
ze lehet egyez-

ezidőszert
szel szemben az
jeszód érdeklí
sidó, akit vala-
a ügye és be-
bb instrumen-
amerikai zsidó
ruszálami héber
zimbólumaként

dó megegyezés

zérdést ismer-
nt jött létre a
i megegyezés.
k a szembe
ket és mindeu
i súlyos munka
zést kötni a

polgárai aka-
gnak, — mon-
ezzel szemben

tudható be,
nem lett tör-
tudták elérni,
z klauzusz va-
sidóság egyszí-
alá akarják
nek, nem gon-
tasági tönkre-
tönkretesznek.
eich — a hely-
megvan a leg-
ehetősége, ahol
élkül meg tudja
selői, akik a hé-
szráibe utaztak:

a szántóföldek
és szívesen ad-
tiszeresését.

őkre eltűntek.
ondák világába
t vették körül.
mulott el és
kre. Es az ami
adabb, betelje-
a zsidó, haj-
arra volt jó,
t alázattal fo-
émlelte ennek
álalta a titkait.
kezevel nyult
rvénykezéseibe
anban császári
kor a császárok
k voltak. Sab-
 azt mondják,
uremberré vált
k szinleg. Van-
ntás és a rossza
jokban érti en-
azok, akik épi-
agy igaz em-
s csuuya. Ké-
zerencsejátékos,
— mindez a fáj-
énelem, a fáj-
a megmond-
érhetetlen kép
e olyan, mint
uttal a sorsa is.

IRÓK ÉS IRÁSOK

JACK LONDON ELETRAJZA. Jack Lon-
don legfantasztikusabb és legizgalmasabb regényét
nem írta, hanem elő. Harminckilenc évet adott
számára a sors s e rövid idő alatt nemcsak nagy-
szerű regények és elbeszélések egész sorát költötte,
hanem az élettel is oly egyszerű harcot vívott
meg, amely alig telt volna ki kevésbé kemény
hálosok egész seregétől. Volt vámor, mosodás-
betegség, matróz, fejjenc, haditudósító, csavargó,
haló, agitátor, rikakos, színműor, szénlapátoló,
kritikus, jutayéri munkás, sporttudósító, — ami
tetszik. Az igaz legendák és fantasztikus álhírek
egész raja keringett Jack London Fülönös alakja
körül. Charmian Küredge, az írő özvegye, maga
is ismert írónő, abból a gazdag és rendkívül ér-
dekes életanyagból írta meg térje igazi élettörté-
netét, amelyhez sllig van fogható a híres kalandor-
életek között is. Vihsros és izgalmas olvasmány
ez a könyv. A várasak az írő munkái s az esené-
nyek áradatától egy nyíl, szivós, okos és meleg
ember arca tekint az ol a ó felé. A vaskos mű,
amelyet Harsányi Zsolt nagy művészettel dolgo-
zott át magyarra, az Athenaeumtól, Jack London
magyar kiadójától jelent meg, nagyon szép ki-
állításban.

UJ KÖNYV A FILMRŐL. Hevessy Iván,
ismert filmszakembernek „A filmjáték esztétikája és
dramaturgiája” címen most megjelent könyve az
első nemcsak a magyar, hanem a világirodalomban,
amely a filmművészet dramaturgiai és esztétikai
kérdéseit feltárja és rendszeres tudományos forrá-
sba fordítja. Kötöny szolgálatot fog tenni a
filmrendezőknél, színészeknél és a film többi
szakembereknél. És mégsem szakkönyv, mert leg-
elő feladata éppen abban áll, hogy a művelt nagy-
közönségnek adjon komoly és mély szempontokat
arról a művészetről, amelyről eddig a legtöbbször
kritikátlansággal mondtak véleményt. Hevessy „Film-
esztétikája” könnyű és világos stílussal vezeti be
olvasóját a filmművészet legrejtettebb problémáiba.
Leírja a film megszületését, rokonaival, a színpadi
dramával és a regényvel való viszonyát és a leg-
ismertebb filmekről vett példákon keresztül mutatja
meg a filmrendezés törvényeit, ötleteit és fortélyait.
Bemutatja a filmszínész művészi feladatait, a film-
játék lebeszéléseit, a filmfeltételek lélektani fel-
adatait, a filmkuliszának, a képközi felirások sokat
vitatott problémáit, meglepő mélységgel állítja be a
filmnek kísérő zene szerepét, rávilágít ennek igazi
feladataira. Végül a könyv befejező részében hatvan
oldalon keresztül ismerteti a filmjáték kialakul-
máfajait: a filmdrámát, a filmregényt, a mesefilmet
és a burleszket. Az Athenaeum kiadásában a „Élet
és Tudomány” keretében gondos nyomdai kiállítás-
ban jelent meg.

GILBERT DE VOISINS: A KERESZTUT
CSÁRDA. Gilbert de Voisins a legbecsültebb
francia írók közé tartozik, akinek a könyveit a
szívrozást kereső közönség éppoly érdeklődéssel
fogadja, mint a legszigorubb mértékkel mérő iro-
dalmi kritika. „A keresztutcsárda” tele van komoly
és mély szépségekkel, megragadó erővel és benső
szépséggel, de emellett van benne még valami, ami az
olvasó kíváncsiságát és képzelését izgatja, kalandor-
vágát és elfojtott ösztöneit bolygatja fel úgyhogy
elennelhatatlanul ragadhatja magát a mű rohanó és
izgató eseményeivel. Különös környezetben egy
rosz hírű csárda gyülekező kalandortársadalmában
játékosodik ez a regény, a hősei is különösek: a
férfi, aki minden mocsáron és posványon át mégis
egyetlen tiszának tartott nő szeret és a nő, aki
épp az a férfit taszítja el magától, akit ő vált-
hatna meg az éstönéle: alvilágából. A magyar kö-
zönség bizonyosan hamarosan megszereti ezt az
író és ezt a könyvet, melyet ifj. Bókay János
fordított művésziessé magyarra.

**RAPICS RAYMOND. A NÖVÉNYEK TÁR-
SADALMA.** A természetudomány ma már nem
elégnek meg sem a darvini harc, sem a kro-
pokin kölcsönös segítség elméletével, hanem a tr-
mózesztes ismeretes társadalmak vizsgálata alapján
állítja meg a társadalmi jelenségek törvényszerű-
ségeit. Az állatok társadalmait és társadalmi élet-
jelenségeit régóta kutatja az élettudomány, újában
pedig az állati társadalom tudomány, az állatziocio-
logia hatalmas virágzásnak indult és ma már nem
egy kézikönyv ad áttekintést arról, hogy a társa-
dalmi életnek milyen jelenségei és törvényszerűsé-
gei vannak az állatországban. Az élőlények másk
nagy országában, a növények országában is meg-
indultak a társadalomtudományi kutatások, de mind

eddig senki sem vállalkozott arra, hogy ezeket a
növényzöcológiai részletkutatásokat összefoglalja.
Ezt a hiányt pótolja most Rapics Raymund műve,
amelyben az olvasó a növények társadalmi életének
minden jelenségét s a növényzöcológia egész rend-
szerét és egységes elméletét megkapja. A bony-
nyolultat mindig könnyebb megérteni, ha az egy-
szeműt át közelítjük meg. Az emberi és az állati
társadalmak bonyolított társadalmi életjelenségeit is

úgy lehet legkönnyebben megérteni, ha megismer-
kedünk a növények társadalmával és társadalmi
életével, mert a növények körében tanulmányoz-
hatjuk legjobban az elemi társadalmi jelenségeket.
A könyv az Athenaeum kitűnő „Élet és Tudomány”
sorozatában jelent meg.

Az itt felsorolt könyvek megrendelhetők az
Uj Kelet könyvostályában.

Egy volt kolozsvári ujságíró tartóztattak le a frankügyben

Nincsiacs a magyar hatóságokat vádolja a dinárhamisítás eltussolásával. Gömbös mégis támogatja Bethlent. Schultze letartóztatása küszöbön van. Surgoth a liberális sajjával akar leszámolni

(Budapest, február 12. Az Uj Kelet tudósító-
jától). A franküggyel kapcsolatban pár napi
szélszend után most újabb fordulat állott be.
Az ügyészégi nyomozás egy nagy feltűnést-
keltő letartóztatáshoz vezetett. Az éjszaka fo-
lyamán a rendőrség őrizetbe vette Vargha Bé-
lát, a Nemzeti Szövetség titkárát, akit azonnal
Rábával szembesítettek. Vargha magánlakásán
ezt megelőzőleg házkutatást tartottak és foly-
tatták a házkutatást a Nemzeti Szövetségben
levő hivatalában is, ahol a kutatás Perényi
Zsigmond báró jelenlétében folyt le. Vargha a
Nemzeti Szövetség által kiadott „Nemzet” című
irodalmi lapot is szerkesztette. A házkutatásnál
egy Vargha labásán, mint a Szövetségben, több
iratot foglaltak le.

Jankovics naplója vezetett nyomra

Vargha Béla nevét Jankovics naplójának
egyes részeiben említi és úgy emlékszik meg
rőla, hogy „delután visszajöttem Vargha szer-
kesztővel”. Nem tudták, hogy kiez a Vargha
szerkesztő. Kutatni kezdték kiletét és kiderült,
hogy nem más, mint Vargha Béla, a „Nemzet”
című, nem tulságosan elterjedt szövetségi iro-
dalmi lap szerkesztője. A rendőrség kíváncsi
volt, hogy mi beszélni valója is volt Janko-
vicsnak Varghával. Ezért tartották szükségesnek
a kihallgatását és őrizetbevételét. Gradier ma-
gával hozta Hágából Jankovics, Mankovics és
Marsorszki részletes jegyzőkönyvi vallomását.
Ezekben többször említés van téve Vargha Bé-
láról, akinek a legközelebbi hamis frank-
transzporttal kellett volna külföldre utazni.
Vargha íróasztalában, a Nemzeti Szövetség he-
lyiségeiben olyan adatokat találtak, amelyek
igazolták az utazás előkészületeit.

Újabb letartóztatások várhatók

Vargha Béla szembesítették Rába Dezsővel,
a pestvidéki ügyészség fogházában. A szembe-
sítés a kiszivárgott hírek szerint igen hossza-
dalmas volt. Rába Dezső szemébe mondta Var-
ghának, hogy ő tényleg egyike volt azoknak,
akiknek már uti diszpozíciójuk is megvolt az
indulásra és azt is tudták, hogy mennyi hamis
frankot fog külföldre vinni. A szembesítés a
francia detektívek jelenléte nélkül történt meg.
Vargha letartóztatása nem hatott meglepetés
szerűen, sőt újabb őrizetberételekre is lehet
számítani. Csütörtökön egész delután Vargha
Béla szerepének tisztázása foglalta le a rendőr-
séget. Vargha vezetője volt a magyar munkások
önképző- és önszervező szövetségének. A szem-
besítés után kihirdették Vargha előtt az előze-
tes letartóztatási végzést és az ügyészség fog-
házából a Markó utcába vitték át.

Vargha kolozsvári lapszerkesztő volt

A Nemzeti Szövetség kijelentette, hogy
Varghának felmondólevelet küldtek, mihelyt
értesültek szerepéről. Vargha Béla egyébként
Kolozsváron kezdte ujságírói pályáját, ahol
több liberális lapnak volt a munkatársa. Innen
került fel Budapestre, ahol hosszabb időn át a
„8 Órai Ujság” munkatársa volt. Ebből az ál-
lásából cseppent a fajvédő mozgalomba, majd
egy fajvédő irodalmi lap szerkesztői székébe.

Jön a színes legfantasztikusabb filmje Jön
A bagdadi tolvaj
? ! ? ! ?
2

Schultze rövidesen hurokra kerül

A franciák nyomozását vezető két francia
rendőrtisztviselő közül Benoit jelentéstételre
Párisba ment, míg Doulet Németországba uta-
zott, ahol a hamisításhoz használt papír, gépek
és főleg a titokzatos Schultze után nyomoz
tovább.

A budapesti rendőrségre érkezett távirat
szerint a francia rendőrtisztviselőnek, aki a
német detektívekkel és német ügyészséggel
párhuzamosan dolgozik, sikerült kiderítenie,
hogy Schultze Berlinben mint fotocinkografus
szerepelt, de egyideje eltűnt.

Sikerült már megtudni legutóbbi tartózkodási
helyét és remélik, hogy elfogatása küszöbön
áll.

Collar Hostinguet a „Nemzeti Ujság”-nak
adott interjújában kijelentette, hogy abban az
esetben, ha megtalálja Szörceinél az eltűnt
hatezer darab ezerfrankost, továbbá ha meg-
találják a Windischgrätz által említett lito-
grafiai kőlapokat és ha Schultze megkerül,
azonkívül ha megtudják, hogy honnan való a
papírmassa és hogy milyen gyár szállította a
gépeket, akkor befejezettek tekintik misszió-
jukat és eltávoznak Budapestről.

A magyar hatóságok akadályozták meg a hamis dinárok ügyében a vizsgálatot

A „Pesti Napló” értesülése szerint Nincsiacs
jugoszláv külügyminiszter a kisantant temes-
vári konferenciája után hosszabb nyilatkozatot
adott a sajtó képviselőinek, amelyben többek
között kijelentette, hogy Magyarországon 1920-
ban dinár bankjegyeket hamisítottak. A hamis-
ítás Szegeden történt. A jugoszláv hatóságok
közbe is léptek, de az eljárást a szegedi kirá-
lyi törvényszék vizsgálóbírája végzésilag meg-
szüntette. Huszonhét darab hamis dinárbank-
jegyet az eljárás végleges beszüntetése után
— e tények közlése mellett — a belgrádi
Nemzeti Bankhoz való eljuttatás végett az
SHS kormánynak diplomáciai uton megkül-
döttek. A további nyomozást azonban a ma-
gyar hatóságok megakadályozták.

Rába a parlamenti bizottság előtt

A parlamenti vizsgáló-bizottság csütörtök
este kihallgatta Windischgrätz, Rába és Hajts
vádoltakat. A három vádlottat fegyőrök autón
vitték a főrendiház kapujáig, ahol palotaőrök
vették át őket. Windischgrätz és Hajts csak
rövid vallomást tettek. Rába kihallgatása azon-
ban két óra hosszat tartott. A bizottság pénte-
ken is két ülést akar tartani, amelyen Nádosst,
Gerőt és Kurz Sándort hallgatják ki.

Táblalíró, aki a bünt dicsóiti

A fajvédők egyesülete tegnap este tartotta
meg a szokásos heti vacsoráját Király-utcai
klubhelyiségében. A vacsorán elsőnek Gömbös
szólt fel és Kis Menyhért kilépésével foglal-
kozott. Kijelentette, hogy a párt nem hajlandó
sokat dobni a távozó bajtárs után. A frankha-
misítási ügyről és a politikai helyzetről vártak
Gömböstől az egybegyűlt fajvédők a helyzet
súlyosságához mért nyilatkozatot, de Gömbös
Gyula ezuttal nagyon óvatos volt. Mindössze
annak kijelentésére szorítkozott, hogy amikor ő
elítéli az ellenzék magatartását, ezt nem azért
teszi, mintha kormánypárti álláspontot képvise-
lne, mert ő tulajdonképpen nem kormánypárti.
Hogy mégis rendületlenül áll Bethlen István mö-
gött, ennek az az oka, hogy véleménye szerint az
adott helyzetben Bethlen és Vázsonyi között
kell választani. Mindenki meg fogja érteni,

hogyan Bethlent választja. A frankbizottságnak, meggyőződése szerint, nincs létjogosultsága, mert a kipattant indiszkréció illuzióriusá teszi a bizottság munkáját. Reméli, hogy Eckhardt Tibor a bizottság mai ülésén ilyen értelemben indítványt terjeszt elő.

Ezután Sargoth Gyula, volt táblabíró mondott beszédet, aki az 1919 után itálkező gyorsított tanácsnak volt az elnöke. Élesen támadta a liberális sajtót és a frankhamisítás teljes likvidálására irányuló törekvést hazafiain merényletnek minősítette. Kijelentette, hogy ha a frankhamisítás ügyében folyó eljárások befejezést nyernek, a liberális sajtóval is le kell számolni.

Kivallatom az impresszáriót

A kedves Forrai Misi, az egyetlen komoly erdélyi impresszárió, aki *Jadlowker* is lehozta köztünk, megharagudott rám, amiért a multkorinakomban azt írtam, hogy átírtam az impresszáriónak: „Csak ebédjelnek nyugodtan, majd aztán jövők”. Azt mondja, hogy egy impresszáriónak nem lehet csak úgy átírtani. Jól van — mondom — majd csinálk magával egy interjút. Erre megnyugodott.

A következő pillanatban már ott ültem mellette a puha diványon és egymásután szedtem ki belőle mesterségének kulcszatitkait.

— Mondja, mit kapott *Jadlowker*?

— Negyvenezer lejt egy estére és utiköltséget. A pénz még az előadás megkezdése előtt át kellett neki adni. Különben hozzá se kezd.

Az asztalunknál egy harmadik férfi is ül, aki most közbeszél:

— Tudják e, hogy miért nem énekel *Jadlowker* olyan szépen? Tönkretették a uők. Neki volt a legtöbb nője Budapesten. Grófnők és hercegnők omoltak a lábaihoz.

— Roppant kell rá vigyázni — mondja Forrai — folyton galucsnit nélkül jár és az esős időben könnyen meghülhet. Cigaretázni sem engedem.

— Mennyit keres maga ezen az atyáskodáson?

— Ugyan! Tíz százalékot az összebevételből. Kijelentem magának, hogy a leghazárdabb üzlet a hangversenyrendezés.

— Miért nem hozza le *Picaveri*?

— Nem bírom megfizetni. Ezer dollárt kér egy estére, amelynek a felét előre kell dollárban lefizetni. Mit akar, még *Helge Lindberget* sem tudom elsűtteni. Nem veszi meg? Százötven dollárért adom fixre, Janovics nem akarja, mert fél, hogy nem ismerik eléggé. Vegye meg. Esetleg tovább adhatja a román operának...

Mialatt az üzleten gondolkodom, Forrai összeszedi összes emlékeit és hirtelen nyakon önt vele: — Én minden művészt személyesen ismerek. Nyaranként kiutazom külföldre és lekötöm a műsoromat. Lehet, hogy Schlezákot az idén le tudom hozni. Ötszáz dollárba kerülne estenkint. Most február 19-én *Bartók* Béla lesz Kolozsváron. Targyalok *Reinhardt* is, az egész társulatot le akarom hozni *Moissival* az élen. De ők Csernovitzban és Bukarestben fognak fellépni.

— Milyen estélyek sikerülnek a legjobban?

— A hegedű és táncestélyek. A zongora már kevésbé, az irodalmi estélyek pedig egyáltalában nem sikerülnek. *Forró Pállal* és *Szini Gyulával* teljesen legétem.

— Miért nem hozza le *Anita Berbert*?

— Félek a botránytól.

— Pedig az egyszerű üzlet volna... Mondja, sok csomagot hoznak magukkal ezek a művészek?

— *Jadlowker* egy óriási ládával jött meg. Összes jelmezeit elhozta. Soha még idegen ruhában nem lépett fel... De a legnagyobb bagása *Uferiniéknek* van. Egy félvagon.

— *Jadlowker*hez kedvesek voltak a határon?

— Elkoboztak tőle egy „*Pester Lloyd*”.

— Gyereke nincs a művészek?

— Nincs.

— Rosszul estek neki a kolozsvári magyar

lapok kritikái?

— Odavolt. Azt mondja, éppen a magyaroktól nem várta volna ezt. Két és félmillió koronáért magyar hadikölcsönt vett. Az egész vagyonát ezen vesztette el.

Forrai ezután arról beszél, hogy Kolozsvárra alig tud valami jobb számot hozni. Nincs koncertterem és ez a baj. *Sándor Erzi* és *Henry Marteau*, a világhírű francia hegedűművész is azért került el Kolozsvárra. Azt mondja, hogy zeneileg legintelligensebb közönsége Brassónak és Nagyszabennek van. Azután büszkén meséli, hogy ő is művészmester, balladmester volt Budapesten és mint kollega bánik a starjaival. A szerződéseiben például csak másodosztályra van kötelezve és mégis hálókocsit fizet *Jadlowker* egész idő alatt az ő vendége volt.

— Lássá — mondja — ezt az asztalt négy napra rezerváltattam. *Pincér!* — kiált a konyha felé — este el ne felejtsem az asztalra tenni két üveg pezsgőt.

Jadlowker ezután — mint utólag hallottam — nem igen vette igénybe a vendégszeretet. Rendkívül szerény ember és amíg Kolozsváron volt, mindig az *Astoria*-büfében vacsorázott.

— De a művészek nem nagyon gavallérok, ugye — mondom.

Rombolássá fajult a tegnapi esti diáktüntetés a fővárosban

Harmencnégy diátot letartóztattak. Bezárják az összes bukaresti egyetemeket. A minisztertanács a legszigorúbb rendszabályokat kívánja életbeléptetni és kártalanítja a kereskedőket

(Bucuresti Bukarest, február 12. Az *Uj Kelet* tudósítójától.) A fővárosi diáktüntetések, melyekről tegnapi számunkban már beszámoltunk, csütörtökön a késő esti órákig tartottak és komoly rombolássá fajultak. Mai jelentéseink szerint a Mihail Viteazul-szobor előtt a diákok több olyan járókelőt, akiket zsidónak néztek, súlyosan inzultáltak. Többen közülük a mentők útján kórházba kerültek. Hasonlóan mentők vittek be három sebesült diákot is. A súlyosabban sebesült zsidók között van *Vachner* ismert nagykereskedő egyik segédje. A diákok ezután a Calea Victoriei felé vették útjukat és számos kirakatablakot betörték. A Calea Victoriei valóságos hadszínterévé képet mutatva a kirakatok és ablakok üvegszilánkjait azonban már a kora reggeli órákban eltisztították.

Bezárják az egyetemeket

A tüntetések során harmincegy diákot letartóztattak, akiket ma délelőtt átszállították a jilvai fogházba. A fővárosban az egyre ismétlődő tüntetések és utcai veszekedések a lakosságot a legnagyobb izgalomban tartják. Bukarest legfőbb utvonala, a Calea Victoriei ma számos üzlet nem huzta fel redőnyeit, részben mert a kereskedők újabb zavargásoktól tartottak, részben, mert a kirakatablakok be voltak törve. A kormány intézkedésére a főbb utvonalon erős őrzőerők cirkálnak és gondoskodnak a rend fenntartásáról.

Bizonyosra veszik, hogy még a mai napon megteszik a szükséges intézkedéseket a fővárosi egyetem összes fakultásainak bezárására.

Lesz-e diáksztrájk?

A diákok egyébként most már komolyan készülnek rá, hogy bejelentésükhoz híven megkezdik a sztrájkot. Jasiból jelentik, hogy az ottani diákok tegnap este ülést tartottak és szolidaritást vállaltak bukaresti kollegáikkal. Amennyiben tehát a bukaresti diákok a sztrájk mellett határoznak, ezt a határozatot magukra nézve is kötelezőnek tartják s nem járnak az előadásokra.

Pangrati rektor azon hírekkel szemben, hogy nem vették figyelembe a diákság memorandumát, kijelentette, hogy a memorandum

— Az *Osi* az volt. Képzelve, még az én eszobaszámlámat is mindig ő fizette!

Beregi Ozkáról van szó. Valamikor régen lehozta Pestről Aradra. A fővárosból este tizenegy órakor indult a vonat, *Beregi* pedig még közvetlenül előtte játszott a Nemzetiben. Az utolsó jelenés pontban tizenegykor volt. Erre mi történt? *Forrai* megvesztegeti a mozdonyvezetőt, hogy a vonatot tíz perccel később indítsa, az ügyelőnek a Nemzetiben is ad egy kis borraalót, hogy tíz perccel korábban csengessen, ő maga pedig lent a színház kapujában autóval vár a művészre. *Beregi* színházi jelmezben beugrik, *Forrai* már készen tartja az utöltőnyét, utközben átöltözik és pontban indulásra beugranak a vonatba.

A legfurcsábbban azonban *Buriánnal* jártam. Egy hétiig turnézta vele és tudja mi volt az eredménye? Én is alkoholista lettem.

El akar érzékenyedni, a mult emlékei megéjtették.

Ugyan *Forrai* ur, ne legyen szentimentális, maga még fiatalember... inkább hozzon valami jó számot!

Már az ajtónál vagyok, amikor utánam kiált:

— Hát csakugyan nem veszi meg *Helge Lindberget*? Odaadom száz dollárért! B. A.

azon pontjait, amelyek az egyetemi szenátus hatáskörébe tartoznak, már el is intézték. A többi pontok, amelyek nagyrésztben teljesíthetetlenek, nem kerülhetnek egyetlen fórumon sem megvitatás alá. Ragaszkodnunk kell előbbi határozatunkhoz — mondja a rektor, — mert feltétlenül biztosítanunk kell az egyetem nyugalmát. Sztrájk útján való fenyegetéssel csak elmérgesítik a helyzetet. Bizonyos, hogy a tegnapi események miatt el lehetünk készülve arra, hogy az egyetemet bezárják.

Minisztertanács előtt a zavargások

Ma délelőtt *Bratianu* Jonel elnökletével minisztertanács volt, amelyen mindenekelett a tegnapi fővárosi eseményeket vitatták meg. *Tatarescu* részletes jelentést tett a tüntetésről és az eddig beérkezett jelentések alapján megállapított károkról. A jelentés során kitűnt, hogy a tegnapi tüntetéseknel és összetűzéseknél megsebesült 1 tiszt, 4 altiszt, 12 káplár s egy katona a karhatalom részéről.

Beható eszmecsere után elhatározták, hogy a legszigorúbb intézkedéseket foganatosítják a zavargó diákokkal szemben. *Anghelescu* miniszter javaslatára mindazokat a diákokat, akik résztvettek a tegnapi tüntetésen és az azt követő rombolásokban, kitiltják az egyetemről.

Utastották a kereskedelemügyi minisztériumot, irassa össze pontosan a károkat s a kereskedők kártalanítására tegyenek javaslatot. A minisztertanács után *Bratianu* Jonel a királyhoz ment, hogy informálja az uralkodót a tegnapi zavargásokról.

Újabb zsidó küldöttség a miniszterelnöknél

A fővárosi zsidó szervezetek küldöttsége ma újból megjelent *Bratianu* Jonelnél, akinek előadták sérelmeiket. *Bratianu* Jonel válaszában kijelentette, hogy a zavargókkal szemben a legérellyesebben fognak elbánni. A kárt szenvedett kereskedőket kártalanítják. A tegnapi zavargásokból kifolyólag 4 zsidó fekszik a kórházban.

KEKSZ ארמון בשר אפילו למדרתי
ADLER-nél, Strada Gen. Mosoiu 2.
ORADEA (volt Kert-acea) ORADEA

Takarékos háztartásban

egy erős, kiadós, amellet zamatos kávépótlék kiválasztása nagy szerepet játszik. Okosan számító háziasszonyok már rég belátták, hogy a régóta bevált **Franch*** hálás, megbízható kávépótlék.

* a kávédarálással

Letar

(Bécs, febr)

Az *Uj Kelet* amely napok óta lement. Az az ügyesség is forogni és a re adása nyomán szerepelnek *Alé* készítje és *Ar* nek bérlője.

A nyomozási líoni esetben pártágos zsarolási két vezetőmben

London, értők foglalkoztatásukban, melyben ugyanilye elhatározták erről az ügy Népszövetség

A KOR

Dáváról a Magyar Part

(Cluj-Kolozs tudósítójától.) A érkező jelentés lamennyire tisztárményekről, kimenetelét létevényben a kor gesztette, mint ugyancsak szak nem foglalja fogják a dévai resti lapjelenté minisztérium u amennyiben az nokai nem fele nak, tegyenek faktusok éltek már több hely belügyminiszté parancsnokot e vait pedig Ba

Ilfov megy benyújtani ell bíróságok külö azokat. Egyes súlyos összeütk rekkal. Így Je san megsértette az elnök a bír

Pompiliu J. vezérek egyébk *Jonelnél* és ma tekről. Indokul megyében a intézkedései al vül hagyják az

A „Cuvant a kormány meg nyújtására meg birt megfelelő listájának. A li körülmények k is, — írja a „C talán egyetlen dán éjjel *Cost* felhivta *Berce* gelig állítsa oss polgármester se erre a feladatr

Höfer B

Letartóztatták a bécsi „Abend“ főszerkesztőjét

(Bécs, február 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet megemlékezett arról a sajtóbotrányról, amely napok óta foglalkoztatja az osztrák közvéleményt. Az „Abend“ ügyébe most már beleszólt az ügyészség is, amely a zsarolás vádját látja fennforogni és a rendőri nyomozás és az újságok hirdása nyomán megindította az eljárást. Vádlottaként szerepelnek Alexander Weisz, az „Abend“ főszerkesztője és Arthur Fuchs, az „Abend“ hírdetéseinek bérlelője.

A nyomozás a legsúlyosabb adatokat a Castiglioni esetben produkálta. A milliárdos ellen valósgos zsarolási hadjáratot folytatott az idézett újság két vezetőembere. A megkezdett támadások csak

akkor maradtak el, amikor Fuchs nagy összegeket kapott. Más vállalatoktól kisebb összegekkel is megelégedtek, de ezeket minden évben újból és újból „megválták“ a legkülönbözőbb ürügyekkel.

Weisz, amikor a szerkesztőség felelősségre vonta az újságírói tisztességet mélyen sértő aljassága miatt, súlyos anyagi helyzetére hivatkozott. Felelősségét operálták és a kezelés rengeteg pénzt emésztett föl, amit fizetéséből fedezni semmiképpen sem lett volna képes.

Az ügyészség ma Alexander Weiszt letartóztatta. A letartóztatást azzal indokolja, hogy a zsarolással gyanúsított főszerkesztő szökésétől tartani kell.

Milyen lesz Németország helyzete a Népszövetségben

London, február 12. A Reuter-ügynökség jelenti: Az angol kormány és az angol szakértők foglalkoznak azzal, hogy milyen következményekkel fog járni Németországnak a Népszövetségbe való felvétele. Hir szerint Németország állandó helyet kap a Népszövetség tanácsában, mihelyt a felvételét elintézték. Franciaországnak az a véleménye, hogy ebben az esetben ugyanilyen helyet kell biztosítani Spanyolországnak, Lengyelországnak és Braziliának. Elhatározták továbbá, hogy az angol és francia kormányok tárgyalni fognak még egyszer arról az ügyről. Hir szerint az angol kormány nem akarja lekötöni magát mindaddig, amíg a Népszövetséggel le nem tárgyalták a felvétel kérdését.

A kormány sorra menesztíti a választásokban megbizhatatlan tisztviselőket

Dévaról a prefektus után a csendőrpáncsnokot is áthelyezték. Nagyszalontán a Magyar Part kibuktatta a listából saját kereskedőtagjait. Szatmáron egy betűhiba miatt visszautasították az egyesült ellenzék jelölőlistáját

(Cluj-Kolozsvár, február 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ország különböző részeiből beérkező jelentések alapján csak most lehet valamennyire tiszta képet alkotni azokról a körülményekről, amelyek a községi választások kimenetelét lényegesen fogják befolyásolni. Erdélyben a kormány több exponensét felfüggesztette, mint például a dévai prefektust, aki ugyancsak szabadságra ment, de előreláthatólag nem foglalja vissza hivatalát. De menesztetni fogják a dévai csendőrpáncsnokot is. Bukaresti lapjelentések szerint ugyanis a belügyminisztérium utasította a prefektusokat, hogy amennyiben az egyes csendőrkörletek páncsnokai nem felelnek meg a kormány intencióinak, tegyenek javaslatot áthelyezésükre. A prefektusok éltek is ezzel a felhatalmazással és már több helyről érkezett ilyenirányú kérés a belügyminisztériumhoz. Buzauból a csendőrpáncsnokot elhelyezték Cseraovitzba, a dévait pedig Bacaubá.

Ilfov megyében több helyen nem lehetett benyújtani ellenzéki választói listát, mert a bíróságok különféle indokkal nem fogadták el azokat. Egyes helyeken pedig az elnököknek súlyos összeütközésük volt az ellenzéki vezetőkkel. Így Jecan Pompiliu Joanitzescu súlyosan megsértette a választási elnököt, ami miatt az elnök a bíróságtól kérte elégtételt.

Pompiliu Joanitzescu és Mirto parasztpárti vezeték egyébként tegnap megjelentek Bratianu Jonelnél és maguk is jelentést tettek a történetéről. Indokul azt hozták fel, hogy Ilfov megyében a választási elnökök a prefektus intézkedései alapján járnak el a figyelmen kívül hagyják az ellenzéket.

Hogyan készült egy liberális lista?

A „Cuvantul“ jelentése szerint Bukarestben a kormány meghosszabbította a jelölőlisták benyújtására megállapított határidőt, mert nem birt megfélelő számú aláírt szerezni a maga listájának. A lista összeállítása is fantasztikus körülmények között történt. Tudvalevő ugyanis, — írja a „Cuvantul“ — hogy a fővárosban talán egyetlen híve sincs a liberálisoknak. Szerdán éjjel Costinescu polgármester telefonon felhívta Berceanu alpolgármestert, hogy reggelig állítsa össze a hivatalos listát. De az alpolgármester sehogy sem akart vállalkozni erre a feladatra. Ekkor váratlanul beleszólt a

beszélgetésbe Bratianu Jonel hangja. A miniszterelnök egyszerűen ráparancsolt Berceanura, hogy keresse fel azonnal Niculescu Ritzet és reggelre nyújtsa be a listát.

— De akárhogy is — vetette ellen az alpolgármester, — a bukásunk elkerülhetetlen.

— Tudom, hogy megbukunk, — válaszolta a miniszterelnök — de legalább becsülettel bukjunk meg.

A halottak is szavazni fognak?

Es létrejött a hivatalos lista, melyen azonban egyetlen exponált liberális politikus sem szerepel.

Dan Sever nyilatkozik a választási helyzetről

A jelölőívek benyújtása után keletkezett helyzettel kapcsolatban a nemzeti párt főtitkára, dr. Dan Sever országgyűlési képviselő a következő nyilatkozatot tette:

— A nemzeti párt meg van elégedve az eddigi eredményekkel. Az ellenzéki front egyes, mindössze három városban kellett nézeteltéréseket kiegyenlíteni. Minden városban az ellenzéki listákon résztvesznek a Magyar Part tagjai is, ami annak a jele, hogy a választók bizonyára jobban meg fogják találni a helyes megoldást, mint azok, akik a liberális párttal tárgyaltak.

A majdnem aláírt paktum

— A nemzeti párt el sem tudja képzelni, hogy az erdélyi magyarság eszközül adja oda magát azok kezébe, akik a nemzeti párt letörésével egész Erdélyt akarják letörni. Nyolc év tapasztalatai elegendők kellene hogy legyenek arra, hogy a naiv egoizmus helyett az okos, előrelátó politika terére lépjünk. Be kell látnia mindenkinek, hogy a nemzeti párt letörése után még kiméletlenebb lesz az elnyomás és kizsákmányolás az erdélyi néppel szemben. A nemzeti párt mindenütt felemelte szavát a zsarnokság ellen. Ha tehát nem lenne többé nemzeti párt, ugyan kitől félné a zsarnokság, ki védné meg az ország kisebbségeit? Az a papírdarab, amit Ugron István és Bratianu Jonel majdnem aláírtak? És ha alá is írták volna azt, az már a teljesítést is jelenti egyúttal? Bratianu a gyulafehérvári határozatokat is aláírta és mit tartott be belőlük? Mit tartott be azokból a pontokból, nemcsak a kisebbségekre, hanem a románságra nézve is? Hol az önkormányzat, hol vannak a politikai jogok? Kell-e

A kormány így mégis reméli, hogy kapai fog néhány szavazatot. A maga részéről is igyekszik biztosítani néhány helyet a főváros tanácsában, mégpedig igen érdekes, bár nem egészen eredeti módon. A „Lupta“ szerint az egyik kormánykortes vállalkozott arra, hogy ötezer választói igazolványt szerez olyan polgárok nevére, akik már régen meghaltak. A halottak helyett majd rendőrök, utca-seprők és hivatalosok fognak leszávozni.

Az ellenzéki jelölések elgáncsolása után egyáltalán nem kelthet feltűnést az a már ismeretes tény, hogy a választókerületek egyharmadában nem lesz választás. Ezt a mai minisztertanácsban Tatarescu miniszter be is jelentette. A beérkezett jelentések alapján közölte, hogy körülbelül 3000 községben, illetve választókerületben nincsen ellenlistája a liberális listáknak és így ezeken a helyeken minden választás nélkül a liberálisok a maguk javára könyvelhetik el a győzelmet.

Mi történt Nagyszalontán?

A választási krónikában páratlanul áll a nagyszalontai eset. Nagyszalontán tudvalevőleg a Magyar Part és a liberálisok közötti paktum körül támadt differenciák ellenére a hivatalos listán — mint legtöbb helyen — a két párt együttesen szerepel. De a Magyar Part kereskedőtagjai közül egyetlenegy sem vállalta a jelöltséget, azaz a kereskedők az utolsó pillanatban visszaléptek. Kiderült ugyanis, hogy a kereskedők követeléseinek teljesítését éppen a Magyar Part gáncsolta el a liberálisoknál, hogy egy jelentéktelen párttagot behozhasson. Az érdekeiben megsértett kereskedők erre testületileg az ellenzéki blokkhoz csatlakoztak.

Egy „r“ betű miatt

Szatmáron, ahol a kormány jelöltje az általános választásokon is megbukott a nemzeti párt jelöltjével szemben, nem fogadták el az egyesült ellenzéki listát. A visszautasítás egy tollhiba miatt történt. A jelölőíven szereplő aláírások egyikénél, Devecska nyomdásznál a „v“ betű „r“ betűnek is olvasható. A liberálisok tehát itt is választás nélkül fogják kinevezni az új városi tanácsot.

Dicsőszentmártonban a zsidók és a szocialisták ugyancsak az ellenzéki blokkal mennek a küzdelembe. A közös listán listavezetőként dr. Martian Calutin (averescanus), A. Maior (nemzeti párti) és Révész Mór hitközségi elnök (zsidó blokk) szerepelnek.

eklatásabb példája a vasvillával keresztülvitt unifikálásnak? Avagy van-e aki elhiszi, hogy Bratianu Jonel több tekintettel lesz az erdélyi magyarságra, mint volt Erdély románságára?

Döntő harc Erdély és a Regát között

— A régi Románia és az új Románia között nyolc év óta dúló élethalálharcban eljutottunk a döntő küzdelemhez. Nekünk könnyű lett volna megalkudni a korruptcióval, a reakcióval a magyarság börtén. Nemcsak az egyéni, hanem a faji önzés is a megalkuvást ajánlotta. Románok vagyunk mi is, románok ők is. És ennek dacára a román demokrácia inkább nyújtja kezét szövetségésre a magyar demokráciával, mint a román reakcióval. A mostani események olyan történelmi jelentőségű fordulatot jelentenek, mint amilyen jelentőségű volt a gyulafehérvári nagygyűlés. Akkor a magyarság passzivitással válaszolt az eléje nyújtott békejobbunkra. Következményeiben sokkal katasztrófálisabb lenne, ha ez újabb békejobbunkra most is csak az akkori feleletet kapnók. Ez egyenlő volna az igazi testvérhárcal. Itt van tehát az idő, amikor az erdélyi román nép és a magyar nép között létrejöhet a testvéri meg egyezés és a testvéri béke.

Jön Jön Jön
a szezon legfantasztikusabb filmje
A bagdadi tolvaj
? ! ? ! ?

Höfer Baby-krém használjon kipállás ellen (Tubusban valódi)

Az örökkévalóság szempontjából...

Emberi gyöngéim közé tartozik, hogy könnyen foglalkozni állást elvekkkel és dolgokkal szemben. A minap is heves vitám akadt egyik kollégámmal, akivel a magyar párt és a liberálisok paktumjáról vitatkoztam. Már-már azt hittem, hogy a vitából győzelmesen térek meg, amikor valaki a sarokból dűnyögve és szárkasztikusan hideg és mégis jellemző mondatot bökött ki száján:

— Mindez mit jelent az örökkévalóság szempontjából?

A gunyos hang egy másik jovialis kollégám magántulajdona volt, mondhatnám egyetlen magántulajdona, amely nincs megterhelve sem bankkölcsonnel, sem a természet egyéb terheivel.

Kollégám a férfibe serdülő fiatal emberek ama fajtájába tartozik, akinek könnyelműségében és felületességében az eredendő bölcsesség szikrái rejteznek. Valószínűleg keveset gondolkozott az örökkévalóságról, annál is inkább, mert a jelenvalóságot, értve ezt az élet minden anyagi megnyilatkozására, többre becsüli az elvont gondolatoknál.

S mégis: ez a kijelentése tiszta bölcsességgel volt teljes, emberi sorsunk gyöngéd gunyja volt benne, melyben távlat és levegő, megértés és guny, megnyugvás és lenézés ölekezett.

És tényleg: mit is jelentenek vitáink, bor-nirt hiedelmek — melyekért hajlandók vagyunk ököre is menni — az örökkévalóság szempontjából? Majdnem semmit. Vagy legalább is nem többet, mint amennyit becses emberi életünk a világegyetem roppant nagyságához képest jelent. A porszem, ha öntudattal volna felruházva, minden bizonytalansággal gőgösen érezné magát a teremtés urának, mint egy spanyol hidalgó; a bolha, ha agyveleje emberi rendszer szerint volna berendezve, legalább is cserebogárnak képelné magát. S ez az önhit, ez a magunk komolyanvétele tulajdonképpen az az egyensúlyozó erő, mely a világot zavartalanul forgatja keserű levében.

Barátomnak azonban még sincs teljesen igaza, amikor azt mondja, hogy mindez az örökkévalóság szempontjából semmit sem jelent. Mert amilyen szomorú, egyben époly vizsgáló dolog is az, hogy a fontosnak és a kevésbé fontosnak hitt dolgok egyformán elmulnak, semmivé foszognak. Ha az ostobaság és gonoszság legalább is változandók nem volnának, — ez elviselhetlenné tenné életünket. A szépség unottá válna, ha nem mulna el s a nagy eszmék ecetté savanyodnának, ha a változandóság nem frissitené fel őket.

Ezért nem baj, sőt nem is fontos, hogy a jelen kised játékai, politikai és egyéb csetepatéi az örökkévalósághoz mérve: béka-egér-harcok, amelyek a bölcsesség magaslatairól nézve komikusnak s egyben visszataszítóknak tűnhetnek fel. És végül is: egy Bratianu Vintilát, egy Bethlent, egy Mussolinit mit érdekel az örökkévalóság? A politikusok nincsenek metafizikára berendezkedve s az emberek nagyrésze számára lehetlenné válna az élet, ha a dolgokhoz és a világegyetemhez mérnék állandóan magukat. Ők a ma talajából nőttek ki s legfeljebb a holnap számára cselekesznek.

Mint mindannyian, akik egyébként szeretjük a nagy frázisokat s tehetetlenségünket, kicsinységünket nagy szavakkal akarjuk megtoldani. Mit óbégatunk állandóan, költők és purifikátorok, olyan kapu előtt, amely sohasem nyílik, mert nem nyílnak meg előttünk? Mit törődünk örökké az örökkévalósággal, amely egyáltalán nem törődik velünk? Bénák, zsenik, okosak és bolondok számára végül is csak egyetlen megfogható és lényeges dolog adódik e földön: a valóság, a jelen, mely szerves része a múltnak és szerves része annak a bizonyos örökkévalóságnak is.

Kedves kollégám, tiszteltem az Ön bölcsességét

mellyel az örökkévalóságra utal, de higgye meg: a bölcsesség nem lényeges alkotó eleme az életnek és a világnak, ha az volna, — nem történe benne annyi ostobaság. S vajjon ostobaság-e? In ultima analísi: az ostobaság legalább is annyi jót tett a világon, mint a mi bölcsességünk, amelyre olyan büszkék vagyunk. Hivatkozson bár Ön százszor a hiábavalóságra, ezt csak a rossz gyomra mondatja Önnel, vagy az úres zsebe. A sziklák sincsenek értelemmel felruházva, mégse merednek az égbe hiábavalóan.

A miniszterek és pártvezérek se mindig az értelem felkent papjai, mégse mondható működésük hiábavalóknak, mert ha az volna, — nem volnának követők. Hagyjuk, hadd veszekedjenek egymással, hadd küzdjenek „igazságukért“, — az igazság szempontjából mindez semmit sem jelent. Mert abszolút igazság csak egy van: az élet. S örökkévalóság is csak egy van: az élet és a halál örök-

kévalósága. A másik örökkévalóság csak az Ön és a mi fantáziánkban él, akiket megfontoltak az elméletek, a könyvek és a hiúságaink.

A politika a jelenvalóság játéka, a politikusok a Jelen cselédei, akik szolgálatot szolgálnak ki olyan pástétómmal, amikre ezek legjobban fenik a fogukat. Az emberek pedig nem az örökkévalóság szempontjából esznek, szeretnek, mérgelődnek és ostobáskodnak, hanem a ma, legfeljebb pedig a holnap kedvéért. Leginkább pedig a saját maguk jól fel-fogott érdekében. Hagyjuk az örökkévalóság szempontjait a sphynxekre, amelyek ott, Gizah mellett lesik az idők rohanását és sem enni, sem egyebet nem kérnek.

De nekünk, akiknek enni, szeretni, megmaradni, küzdeni és megpihenni a célunk, rövid földi pályafutásunk alatt ne bolygassunk az örökkévalóság szempontjait. Arra majd ráérünk a sirban is, ahol úgy sem lesz egyéb dolgunk. *Salamon László*

Tizenegy fogoly kitört a brassói fegyházból

Az egyik megszökött rabot agyonlőtték, a többinek nyoma veszett. Mozgósították az egész vidék csendőrségét

(Brasov-Brassó, február 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap este szenzációs hír terjedt el pillanatok alatt a városban. Az illetékes hatóságok minden titkolózása ellenére köztudomásra jutott, hogy a fegyházból tizenegy fogoly megszökött, miután a felügyeletükkel megbízott fegyőrt meggyilkolták. A brassói fegyházban ugyanis tizenegy olyan fegyenc volt, akik vagy életfogytiglani, vagy legkevesebb 30 évi fegyházra voltak ítélve. Ezek a fegyencok már régóta lázadást készítettek elő s egyezben már megkísérelték, hogy kitörjenek a fegyházból. Ez azonban csak tegnap sikerült nekik.

Tegnap délután 5 óra tájban, amikor a fegyőrök uzsonnázni voltak, a fegyencok elvették a fegyvereket és az úresen levő igazgatói szobán keresztül kikerültek a nagyudvarra. Itt rátá-

madtak az ajtóorra és annak lefegyverzése után elmenekültek a fegyházból. A fegyencok a Czenk-hegy felé vették útjukat. Amikor a fegyőrök a szökést észrevették, a fegyházban mindössze két fegyver volt csupán és ezzel indultak a megszökött fegyencok kézrekerítésére. Később a csendőrség és rendőrség is segítségükre sietett. Az egyik fegyencot utolérték és megadásra szólították fel. A fegyenc azonban nemcsak, hogy nem akart engedelmessé válni, de az üldözőkre lött, mire utána löttek. A golyó szíven találta a szökevényt, aki holtan rogyott össze. A többi fegyenc elütni. Az egész környék csendőrségét mozgósították, eddig azonban nem sikerült a megszökött fegyencok nyomára jutni. Megindult a vizsgálat annak megállapítására, hogy a fegyencok szökéséért kit terhel a felelősség.

Radics István

ujra felborította a jugoszláv pártok békéjét

A radikálisok Radics távozását követelik. Bomlóban van a koalíció

(Belgrád, február 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A jugoszláv politika hullámai ismét Radics István körül csapkodnak. Radics István újabb beszédei során még inkább komplikálódott a politikai helyzet. Már első beszédei élénk visszhangot és megütközést keltettek Belgrádban, újabb felszólalásaiban azonban nemcsak hogy megismételte a támadásokat, hanem azokat még élesebb formában folytatta. Különösen a választások kiírásának szükességéről tett nyilatkozata keltett feltűnést. A radikális többség mit sem tud a választások közegeiről és arra semmiféle előkészületeket nem tesz, ezzel szemben pedig a koalíció kisebbségi pártjának vezére, lépten nyomon a választások kiírását hangoztatja. A felszólalások másik sérelmes része az, amelyben arról beszél, hogy a jelenlegi kormány nem alkalmas arra, hogy uralma alatt a királyt megkoronázzák. Különösen a szerbellenes

kitételek idéztek elő érthetőleg nagy felháborodást Belgrádban, a hol az a nézet, hogy a horvát pártvezér a két nép között éket akar verni. Betetőzte Radics eddigi ténykedését a dubrovnik tartózkodás, mely alkalommal nyílt állást foglalt el a szerbek ellen és faji különbséget tett a szerbek és horvátok között. A horvát pártvezér ellenzéki beszédeit sokan zászlóbontásnak mondják, nyílt harcnak, amelyet Radics a radikálisok ellen indított.

Tegnap délelőtt hosszú miniszteri konferencia volt, amelyen megvitaták Radics újabb ténykedéseit. A kiszivárgott hírek szerint, a miniszterek véleménye megegyezett abban, hogy új kiutat kell keresni a most teremtődött politikai helyzetből, ha Radics István nem adna elfogadható, komoly biztosítékot arra, hogy a jövőben a koalíciót sértő nyilatkozatoktól és beszédektől tartózkodni fog.

— **Változás a Beszterce-Borgóbeszterce közötti vegyesvonatok menetrendjében.** Bukarestből jelentik: Február 15-től kezdődően a Beszterce és Borgóbeszterce között közlekedő vegyesvonatok közlekedésében változás áll be. A 4089. számú vegyesvonat Besztercéről indulni fog 2 óra 50 perckor és 5 óra 7 perckor érkezik Borgóbesztercére. Ennek ellenvonata indul Borgóbesztercéről 18 óra 51 perckor és érkezik Besztercére 21 óra 21 óra 25 perckor. A 4075. számú vegyesvonat indul Besztercéről 15 óra 25 perckor és 18 óra 21 perckor érkezik Borgóbesztercére, ahonnan az ellenvonat indul 5 óra 37 perckor és reggel 8 óra 1 perckor van Besztercén.

A has teltsége, szívtáji fájdalmak és az emésztési nehézségek a természetes „Ferencz József“ keserűvíz használatával megszüntethetők és az agy, a szem, tüdő vagy szív felé irányuló vértolulások ellensúlyozhatók. Gyomor- és bélspecialisták igazolják, hogy a Ferencz József-vízzel, különösen az üllő életmód következtében jelentkező bajoknál, nagyon kielégítő eredményeket érnek el. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 4

Ócskából új ruhája lesz, ha Czinknél festet, tisztított.

Elsőrangú francia gyapjúfonal érkezett. Kérjen árajánlatot.

Szönyegszövedék figyelmébe.

„La Carneval“ — Goldstein & Co
Óradea-Mare, Bulv. Reg. Ferd. 7

az Uj Kelet
ság na
szerkesztik:
telős szerk
az Uj Kelet
megjel

— Arg
megoperál
iau volt b
tegen fekszi
a hír terjed
kapott. A v
belügyminis
és ma meg

— Marc
radi ügyvé
védi kamara
adott be d
össze a válas
belül az ügy
vény a'apján
lyen elhatár
most kimondj
tárnapi közgy
szerint a sztr
deni. Az üg
küldött ki, h
taik. A sztra
ország összes
nek, hogy
mondják ki.

— Nem
ruit fel a c
gai szozjtké
adott ki, am
hogy a köles
Moszkva és
fel. Egyáltal
orozországn
hogy Csehori
konzulátust
hírek, minth
hogy a két o
ügyeibe.

— Árviz
ból jelentik:
többszörös fe
dásokat idéze
ban, amelybe
Különösen na
árviz Nordha
szedelem és a
napi istentisz
csónakokon t
az emberek a
nekülni, hogy
rákon. Az üzl
minthogy a p
által tönkre
árviz egy ten
falvak temple
Londonban az
tart és a Tel
London viz al

— Szimpá
Faust előadás
az első estének
szimpátiatünet
lásig megtöltöt
a város román é
kan voltak jele
ságában mutat
tudhatunk be,
lágysabb és ne
tisszimókat, m
anyaga sokkal
ciás könnyedsé
dálatos, hogy
dán este nem

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdelyi és magyar zsidó napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a leírás megjelölésével engedélyezjük meg.

A mai naptár

Szombat

Szidra: Mispatim
Újbold kihirdetés
6686. Sűbat 29.
1926. február 13.

— **Argetoianu volt belügyminisztert megoperálták.** Bukarestből jelentik: Argetoianu volt belügyminiszter néhány nap óta betegesen fekszik a kórházban. Ezzel kapcsolatban az a hír terjedt el, hogy Argetoianu vérmérgezést kapott. A valóság azonban az, hogy a volt belügyminiszter vakbélgyulladásban szenvedett és ma meg is operálták.

— **Marcus I-én sztrájkbalépnek a várad ügyvédek.** Nagyváradról jelentik: Az ügyvédi kamara 65 tagja tudvalevőleg tegnap kérvényt adott be dr. Kiss Döme dékánhoz, hogy hívja össze a választmányt és mondják ki három napon belül az ügyvédsztrájkot. Dr. Kiss Döme a kérvény alapján össze is hívta a választmányt, amelyen elhatározták, hogy az ügyvédsztrájkot már most kimondják, annak megkezdését azonban a határnap közgyűlés fogja meghatározni. Értesülésünk szerint a sztrájkot március elsején fogják megkezdni. Az ügyvédi kamara háromtagú bizottságot küldött ki hogy dolgozzák ki a sztrájk módozatait. A sztrájkhatározatról táviratilag értesítik az ország összes ügyvédi kamaráit, amelyeket felkérnek, hogy a sztrájkot ők is március elsejére mondják ki.

— **Nem a konzuli képviselő miatt borult fel a cseh-orsz megegyezés.** A prágai szorjatképviselő sajtóosztálya kommuikést adott ki, amelyben kijelenti, hamis az a hír, hogy a kölcsönös konzuli képviselő kérdésében Moszkva és Prága között ellentétek merültek fel. Egyáltalában szó sem volt erről és Szovjet-országnak semmi kifogása nincs az ellen, hogy Csehország a szovjet területén bárhol konzulátust állítson fel. Helytelenek azok a hírek, mintha a tárgyalás akadályos lett volna, hogy a két ország ne avatkozzék egymás belügyeibe.

— **Árvizkatasztrófa Angliában.** Londonból jelentik: Az utóbbi napok esőzései és a többszörös felhőszakadás egész Angliában áradásokat idézett elő. Alig van város az országban, amelyben több uca ne állana víz alatt. Különösen nagy pusztításokat vitt véghez az árvíz *Nordhamptonban*, ahol hirtelen jött a veszedelem és a lakosság egy része, amely vasárnapi istentiszteleten volt a templomban, csak csónakokon tudott onnan kijutni. Sok házból az emberek az emelétről csak úgy udtak menekülni, hogy tűzoltók segítették le őket létrákon. Az útletek legnagyobb része zárva van, minthogy a pincékben az áru a beözönlött víz által tönkrement. A sok mértföldre terjedő árvíz egy tenger benyomását kelti, amelyből a falvak templomainak tornya emelkedik ki. Londonban az esőzés már tizenhat nap óta tart és a Temse annyira megdagadt, hogy London viz alá került.

— **Szimpatiatüntetés Jadlowker mellett a Faust előadásán.** Jadlowker második fellépése az első estének hideg fogadtatása után valóságos szimpatiatüntetéssé melegedett. A nézőteret zsúfolásig megtöltötte a közönség és feltűnő volt, hogy a város román és német lakosai közül nagyon sokan voltak jelen. Jadlowker ismét a régi nagyságában mutatkozott, amit elsősorban annak tudhatunk be, hogy a Faust partitúrája sokkal látványos és nem követel olyan hatalmas fortisszimókat, mint a Carmen. Jadlowker hanganyaga sokkal könnyebben simul Gounod franciás könnyedségi zenéjéhez és nem volt csodálatos, hogy Verdi olaszos lendületével szerdán este nem tudott megbirkózni. A mostani

előadáson lélekzetviesszafojtva figyelte a közönség, amint Jadlowker egy-egy fejhanga végigrezgett a nézőtérben. Amint már a Carmennél megállapítottuk, Jadlowker tulajdonképpen még ma is ugyanolyan nagy művész, mint volt, mert hiszen az ő művészete mindenkor a lírában excellált. Jadlowker megmaradt az énekművészet Heinejának és a Faust előadása alatt önkéntelenül is egymás mellé állítottuk a zsidó szívnek és rezonálóképességnek ezt a két reprezentatív alakját. A közönség ugylátszik rehabilitálni akarta Jadlowkert egyes lapoknak az első előadás alkalmából irt erősebb kritikájáért és osztatlan szimpátiatüntetéssel rendezett mellette. A második felvonásnál tizszer hívták a lámpák elé. A sikerben kétségtelenül nagy része volt partnerei összejátékának. *Sagár* Frigyes erőteljes Mefisztó volt és második felvonásbeli nagy jelenését megisméltették. *Lévay* Ilonka Margarettja méltó volt Jadlowkerhez. Kellemes jelenségeként hatott *Neményi* Lili az egyik diák szerepében. A „Helyettem kis virág” dalát tiszta esengéssel hozta ki. Nagyon jó volt *Réthely* is Valentin szerepében. *Rózsa* Ili Mártája kifogástalanul egéztetett ki a mefisztói kört. A zenekar és a kórus szintén dicséretes munkát végzett. (6.)

Az E. Zs. N. Sz. kolozsvári helyicsoporijának

hatodik vltáestélye

ma, szombaton este, 8 órai kezdettel a Ferdinand király-ut 52 sz. alatti zsidó iskolában.

Előad: Dr. Weisz Fülöp

„A-palesztinu kivándorlás lehetőségei” címen.

Belépődij nincs.

— **Váratlanul visszatér a galaci gabonakrach előidézője.** Bukarestből jelentik: Emlékeztetes az az Európa felől botrány, amely a brazil gabonapiac megrendelését vonta maga után. Podimatopol, a város egyik leggazdagabb gabonakereskedője néhány hónappal ezelőtt tudvalevőleg eltűnt Galacból és 80 millióra rugó passzívái valóssággal megrendítették a galaci terménypiacot. Podimatopol tegnap nagy meglepetésre Galacba érkezett és kijelentette, hogy folytatni fogja üzletét. Podimatopol védője utján tudvalevőleg 35 százalékos megegyezést hozott létre a hitlezőkkel.

— **Eljegyzés.** *Stein* Herman és *Braun* Fánika Viseul de sus jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Megbüntetik az engedély nélküli építkezéseket.** A rendőrség kihágási osztálya a városi tanácsal karöltve elhatározta, hogy a sok engedély nélküli építkezésre való tekintettel, a pénzbüntetést szigorítani fogja. Egyuttal elhatározták azt is, hogy intézkedni fognak arra vonatkozólag is, hogy a városi mérnöki hivatal az engedély nélküli építkezéseket hivatalból lebontathassa.

— **Uj rendelkezések a hiányosan megérkező csomagokról.** Bukarestből jelentik: A vasúti vezérigazgatóság rendelkezése szerint ezentúl, ha a személypodgyásként feladott csomagoknak csak egy része érkezik meg rendeltetési helyére, akkor a megérkezett csomagok kiadásakor rá kell vezetni a vevény háttára ezeknek a csomagoknak a su yát és tartalmát. Ha egy csomag súlyából hiányzana, a szokásos jegyzőkönyv felvétele mellett a hiányt is fel kell jegyezni a tulajdonosnál maradó vevény hátlapjára. Amennyiben a személypodgyász biztosítva volt és a kárvallott kártérítést akar, eziránti kérését az Európai biztosító társasághoz kell intéznie. Ettől eltekintve azonban akár be volt biztosítva a podgyász, akár nem, hiány esetén a legmesszebbmenő nyopozást kell megindítani és a csomagok dézsmálót e öbb fegye mi uton kell megbüntetni, azután a bíróság kezére juttatni.

— **Az orosz házasságkötések nem érvényesek Magyarországon.** Budapestről jelentik: A budapesti Tábla jogerősen kimondta, hogy a Szovjetországon kötött házasságok Magyarországon érvénytelenek.

* **Felhívás.** A Select igazgatósága felkéri a Bagdadi tolvaj című film bemutatójára meghívottakat, hogy a bemutató napján délelőtt 10 órakor pontosan megjelenni sziveskedjenek.

— **Hajók összeütközése a hamburg-kikötőben.** Hamburgból jelentik: Az itteni kikötőben a „Clan Kannath” nevű angol gőzös összeütközött a kikötőbe befutó „Chaharie” amerikai gőzössel. Mind a két hajó erősen megsérült, emberéletben azonban szerencsére nem esett kár.

* **A takarékos áramfogyasztású izzólámpa csökkenti a világítási költségeket.** Vásároljon „Tungsrám” félwattos izzólámpát.

* **Olvasta Ön már a „Noart”? A „Noar” az erdélyi zsidó ifjuság szépirodalmi, művészeti és társadalmi folyóirata, az erdélyi zsidó közönség legkedveltebb lapja. A legújabb szám február 20 án fog megjelenni, az eddigienél hatványozottan finomabb nyomdai kiállításban: gazdag és magasnyóju tartalommal, gyönyörű, művészi illusztrációkkal, impozáns borítólapal és félfamentes papíron. Megjelenik minden hónap 20-án. Szerkeszti az Aviva-Barisszia Kultur-Bizottsága, felelős szerkesztő: Rosenfeld Sándor. Előfizetési ára: egy évre 240 lej, félévre 140 lej, egyes példány ára 25 lej. Megrendelhető: Administratia Noar, Cluj, Calea Reg. Ferd. 48.**

* **Uj zálogház Kolozsváron.** A Vlád és társai Maour bank és zálogházintézet címen új banküzemet és zálogházat nyitott. A zálogház már meg is kezdte működését és a legmértányosabb feltételek mellett nyújt kölcsönökre kölcsönt. Az új zálogház minden tekintetben mentesíteni kívánja a közönséget a felesleges terhek viselésétől és ezért a kölcsönre szorultk részére rövidlejáratu egyhónapos kölcsönöket is nyújt. Az új zálogház a Str. Jorga (volt Jekai-utca) 3. szám alatt nyitotta meg helyiségét, bejárat a kapu alatt.

— **Öngyilkosság, vagy rablótámadás a pozsonyi gyorsvonaton.** Pozsonyból jelentik: Kedden reggel a pozsony-prágai gyorsvonat egyik másodosztályu fülkájében eszméletlen állapotban találtak a rózsahegy papirgyár igazgatójának fiát, *Markovszky* Edét. A fiatalember mellét súlyos kés-, vagy törzsúrától eredő sebek borították. A rendőrség vizsgálatot indított, de még nem tudta megállapítani, hogy öngyilkossággal, vagy rablótámadás esetével áll szemben. *Markovszky* a kórházba vitték, azonban eszméletét mindezig nem nyerte vissza.

— **Artur Ruppín: Die landwirtschaftliche Kolonisation der zionistischen Organisation in Palestina.** A Zsidó Nemzeti Szövetség kulturbizottsága lehetővé akarja tenni minden cionista csoport és mindazok számára, akik érdeklődnek a Közelkelet és Palestina kolonizációs problémái iránt, hogy erről a témáról a legalaposabb tájékozódást szerezzék. Erre legjobban dr. *Artur Ruppín* könyve ad alkalmat. A könyv nemcsak Palestina kolonizációját ismerteti, hanem Iráktól, Egyiptomtól és Szíriától is. Kapkató a Zsidó Nemzeti Szövetség kulturigazgatóságában Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Ára 150 lei.

* **Tagfelvételei a Cluj-Kolozsvári Chewra-Kadisába.** Tisztelettel értesítjük hitefeleinket, hogy az ezévi tagfelvételek f. hó 12-től 19-ig tartatnak meg Chewránk irodájában (Regela Ferdinand 50.) és a tagavató Chewra-Szűde pedig f. hó 21-én lesz. Jelentkezni akár személyesen, akár levélileg az irodában lehet, a megjelölt napokon, a hivatalos órák alatt.

— **Der XIV. Zionisten Kongress.** A londoni cionistaszervezet központi irodája terjedelmes füzetben adta ki a legutóbbi kongresszus határozatait és az ezekre vonatkozó kommentárokat. A terjedelmes füzet ára 35 lej és kapható a Zsidó Nemzeti Szövetség kulturigazgatóságánál.

— **Eltűnt egy 19 éves kolozsvári leány.** *Izsák* Erzsike 19 éves kolozsvári varróleány szombaton este lakásáról eltűnt. Kétségbeesett hozzátartozói, miután a lány nem jelentkezett, az esetet bejelentette a rendőrségnek. Az eltűnt személyleírása a következő: Magastermetű, karcsú, szőkehajú, kékszemű, csinos és eltűnésekor szürke szövetkabátot és szürke cipőt, fekete kiskarimájú kalapot viselt. A büntügyi osztály kéri mindazokat, akik *Izsák* Esztkére vonatkozólag felvilágosítást tudnak adni, jelentkezzenek a központi rendőrség 9. számú szobájában.

Jön a szezon legfantasztikusabb filmje

A bagdadi tolvaj

? ! ? ! ?

KÖZGAZDASÁG

Megkezdődtek az új kollektív szerződési tárgyalások A Renner-börgyár megállapodott munkásaival. A vas- és fémipari munkások tárgyalásai még nem jártak eredménnyel

(Cluj-Kolozsvár, február 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megírta az Uj Kelet, hogy a nagyiparosok és munkaadók szövetsége február 2-án tartott értekezletén tárgyalás alá vette a munkásokkal kötött kollektív szerződés ügyét. A választmány öttagú bizottságot küldött ki, hogy a kollektív szerződések kérdésében kezdjen tárgyalásokat a munkásokkal, különösen az elvi kérdések tisztázására.

A tárgyalások meg is kezdődtek a különböző szakmákban nagyjában még most is folynak. Végleges megállapodást eddig csak a Renner-börgyár munkásaival sikerült kötnie a gyár igazgatóságának, amely a mai napon alá írta az új kollektív szerződést.

A munkaadók teljesítették a börgyár munk

† **Statisztika készül az ország gazdasági helyzetéről.** Bukarestből jelentik: Dr. Leon kereskedelemügyi államtitkár kijelentette, hogy tanulmányozni fogja az ország gazdasági és kereskedelmi helyzetét és erről számadatokat tartalmazó statisztikát fog készíteni. Blaukettákat küldött szét az összes kereskedelmi és iparkamarákhoz, valamint a kereskedelmi és gazdasági egyesületekhez, amely blaukettákat legkésőbb március 10-éig kitöltve vissza kell küldeni a minisztériumnak.

† **Kölcsönt vesznek fel a Vaskapu rendbentartására.** Bukarestből jelentik: Tegnap reggel nagyjelentőségű értekezlet volt a pénzügyminisztériumban. Az értekezlet, amelyen Brătianu Vintila pénzügyminiszter mellett részt vett C. C. C. tescu meghatalmazott miniszter, aki Románia fidelegátusa az európai Duna-bizottságban, valamint Gh. Popescu a Creditul Industrial vezérigazgatója, a következő két kérdéssel foglalkozott: 1. A Vaskapu fenntartásához szükséges kölcsön megszerzése, 2. a román kormány álláspontjának leszűrése és képviselése a dunai hajózás normalizálásának és intenzívebb tételének kérdésében. Ez a kérdés ugyanis rövidesen rapirendre kerül a Népszövetség mellett működő nemzetközi hajózási bizottság ülésén.

† **Mozgalom indult meg a dés- és zsidó vonalnak a kolozsvári üzletvezetőséghez való visszacsatolására.** Az üzletvezetőségek új beosztása szerint a kolozsvári üzletvezetőség hatáskörébe a szamosvályi vonalon utolsó állomásként Dés tartozik, ami rendkívül rossz helyzetet teremtett a szállítási viszonyokban. A dés- és zsidó vonalon levő bányák és favállalatok, melyek eddig Kolozsvárt szűnnek és fával látták el, betek óta nem jutnak megfelelő számú vagorhoz. Ez az új intézkedés Dés forgalmát is teljesen megbénította a Kolozsvár ellátását is veszélyeztetni. A szurdoki és zsidói községek igazgatóságai mozgalmat indítottak a tarthatatlan helyzet megváltoztatására a legközelebbi memorandumot nyújtanak át a CFR vezérigazgató részére, amelyben a régebbi helyzet visszaállítását fogják kérelmezni.

† **Megdrágult az Amerikába szóló táviratok szó-díja.** Bukarestből jelentik: A mai naptól kezdődően a postaügyi vezérigazgatóság megváltoztatta a külföldi táviratok díjtételeinek egy részét. Északamerika valamennyi államába az eddigi 1 frank és 89 centimes helyett ezen

kásaink a bérjavításra vonatkozó követeléseit, de elutasította azt a követelést, hogy a gyár vezetősége szüntesse meg az akkord-munkát. A vezetőség elutasította a munkásságnak azt a kérését is, hogy három ünnepnapra teljes munkabérüket megkapják.

A kolozsvári vas- és fémipari munkások kollektív szerződésének tárgyalása most van folyamatban. A munkaadók teljesítették a munkások 15 százalékos béremelési követelését, de az akkord munka eltörlésére vonatkozó követelést elutasították. A tárgyalások még nem végződtek eredménnyel így Chirilla munkafelügyelő a tárgyalás folytatását szombat délelőtt 9 órára halasztotta.

† **Földet kapnak a hadirokkantak.** Bukarestből jelentik: A földmivelésügyi minisztérium u-asította a megyei agrártanácsokat, hogy haladéktalanul kezdjék meg a kielégítést azoknak a földet igénylő hadirokkantoknak, akik eddig még nem kaptak a kisajátított területekből. A kiosztandó terület lehetőleg a rokkant lakóhelyének, vagy pedig a szomszéd község határában legyen, ha megfelelő terület áll rendelkezésre. Ellenkező esetben a hadirokkantokat az újonnan létesített földmivestelepeken fogják elhelyezni. A minisztérium hangsúlyozza, hogy az agrártanácsok minden rokkanttal kötelesek behatóan foglalkozni és személyesen megvizsgálni, hogy van-e szüksége földre.

† **Végleges döntés előtt a magánvasutak ügye.** Bukarestből jelentik: Brătianu Vintila tegnap újabb megbeszéléseket folytatott az erdélyi magánvasutak tulajdonosaival. Hétfőn végleges döntést hoznak ebben a kérdésben.

† **A részvénytársaságok va iomásának beadási határideje.** Néhány nappal ezelőtt egy pénzügyminiszteri rendelet jelent meg, amely akként intézkedik, hogy a nagyobb vállalatok február 28-ig kell beadják adóvallomásukat. Szakkörökben és a kolozsvári pénzügyigazgatóságnál az a vélemény, hogy ez az intézkedés nem vonatkozhatik a részvénytársaságokra, minthogy ezeknek maga a törvény ad hosszabb határidőt az adóvallomások benyújtására és ez a törvényes intézkedést miniszteri rendelettel megváltoztatni nem lehet. A helyzet tisztázása céljából egy kolozsvári pénzügyigazgatóság, mint az UGIR kolozsvári kerületi igazgatósága táviratilag fordultak a pénzügyminisztériumhoz felvilágosítás végett.

† **Tízmillió lejt folyósítanak a lónyai szénbányászoknak.** Bukarestből jelentik: Megemlékezett az Uj Kelet is arról, hogy a községi választások előestéjén a kormány kilitásba helyezte az állami bányák alkalmazottainak, hogy az évek óta ki nem fizetett drágasági pótlékok egy részét folyósítani fogja. Ennek megfelelően most az ipartügyi minisztérium jóváhagyta egy tízmillió előleg folyósítását abból az 57 millió lejből, amellyel az állam egyedül a lónyai szénbányák munkásainak tartozik még 1921 és 1923 óta.

Zsák
Ponyva

Mindenemű célokra
legelőnyösebben beszerezhető

Albala Izsó
Timisoara

Piata Traian No 10

† **Maximálták a pénzeszcomagok és filmküldemények súlyát.** Bukarestből jelentik: A postaügyi vezérigazgatóság elhatározta, hogy kivételes esetekben megengedi a pénzt tartalmazó postacsomagok szállítását. Egy ilyen csomag súlya azonban legfeljebb ötven kilogram lehet. Az olyan csomag súlya, amelyekben fel nem blyegezhető tárgyak, vagy áruk vannak, mint például a mozi-filmek, legfeljebb harminc kilogram lehet.

† **Új hajójarat Románia és Egyiptom között.** Bukarestből jelentik: Vasárnap, február 14-én a Serviciul Maritim Roman új hajójaratot létesít Konstanza és Alexandria között. Az első hajó, a „Romania” nevű gőzös vasárnap indul el Konstanzából és Pireus, Konstantinápoly érintésével megy Alexandriába. A következő hajó, az „Imparatul Traian” február 21-én indul, míg február 28-án a „Regale Carol” fog kifutni a konstanzai kikötőből. A hetenként egyszer közlekedő hajók utasok, árut és postát is szállítanak.

TÖZSDE

Február 11-én

A lejt Zürichben 222 50, Párisban —, Budapesten —, Bécsben —

Kolozsvár. Annak dacára, hogy alacsonyabb kínálatok voltak, nem történtek nagyobb üzletkötések. Az árfolyamok a következők:

Bécs 32 80—32 90, Prága 6 90—6 93, Budapest 302—306, Páris 8 70—8 90, Zürich 44 90—45 00, Newyork 231 00—232 50, London 1132—1137, Milánó 9 45—9 50.

Zürich. Zárjat: Berlin 123 60, Amsterdam 208 10, Newyork 513 25, London 2525 62, Páris 1914 00, Milánó 2094 00, Prága 1535 50, Budapest 72 70, Belgrád 915 50, Bukarest 222 50, Varsó 72 50, Bécs 73 05.

Bukarest. Devizák: Páris 8 66, Berlin —, London 1144, Newyork 234 50, Milánó 9 52, Zürich 45 00, Bécs 33 00, Prága 6 97, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 855, németmárka 55 00, leva 1 62, török lira 120, font sterling 1128, francia frank 8 85, svájci frank 45 00, olasz lira 9 45, drachma 3 00, dinár 400, dollár 2 13 00, lengyel forint 32 00, osztrák schilling 33 00, magyar korona 33 00, cseh korona 6 95, belga frank 10 55, holland forint —

Mozgók műsora:

Február 13-án

Select-mozgó

Ma van a legérdekesebb film

Claire — vagy a diadalmas szépség
bemutatója. Robert Liebmann regénye után, Dinensen Robert rendezésével. A híres LIA de PUTTI legújabb alakítása. Főszerepben Erich Kaiser-Filze, Eduard v. Winterstein. A film teljesen új. Monopol Transfilm

Urania-mozgó

Közkívánatra

A fiz parancsolat

Nagy kinematografiai remekmű, 14 felvonás.
Filmre rendezte C. el B. de Milla.
Mársékelt helyárak.

Apollo-mozgó

A végzetes gyémánt

Kalandfilm. A főszerepben Carlo Aldini az erőfi álya.

Telefon 10.

Olesó tűzifa

Megrendelésre aronnal házhoz szállítva:
I-a aprított bükfa 100 kg..... Lei 100
I-a aprított hántott fa 100 kg..... Lei 110
4 m³ (1 6l) I-a bükhasáb..... Lei 1600
4 m³ (1 6l) I-a hántott cser..... Lei 1800

Fagyapótyár és Fémipari Rt. Ezelőtt Grün Lázár
Telefon 10

Cluj, Str. Universității 1.

(volt Egyetem-utca)

„OPTICA“

legmodernebb látásterület.

Hőmérők, inhalátorok a legolcsóbb árban.

Három a
prize a rég-n
nek muzsikáját
össze és amely
mindig óriási s
szu pihente és
szil ház új be
repiriz iránt má

Délutáni elő

elő dákélt az
előző helyárak
Vasárnap délut
három ór kor
Frénel Erényi
Aladárrel, Mik
pedig a Moder
Fraskita és
slágeret adják v
házbán. Vasárn
Karácsonyi lív
szerepeket Erén

Magy

Szombat d. u
adás, oles
Bertalen.

Szombat este:

szereposztás

Napibérlet

Vasárnap délut

Rendes

Lászlóval.

Vasárnap délut

ság. 2-ods

zatezám 2

Vasárnap este

(Opere t,

Napibérlet

és Ker

Stern Lipót

Folyósit előn

saját

elhelg

Foglalkozik

K

Re

köszvény, esuz
tárban A

Varrógé

Kere

Han

Sibiu

Simi

12-

kapható a

Cluj, Str.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Három a kislány. Szombaton este lesz a repiz és reg n játszott H-rom a kislánynak, melynek zenei anyagát Schubert szerzeményeiből állították össze és amelynek — valahányszor színre került, mindig óriási sikere volt mindentűz. Nálunk hozza a sikerét és után, most újra műsorára tűzte a színház új betanulással és új szereposztással. A repiz iránt már eddig is nagy érdeklődés van.

Délutáni előadások. Szombaton délután tíz óráig előadások az Elssler F. nait adja a színház, igen olcsó helyárakkal Lengyel Irénnel a címszerepben. Vasárnap délután két előadást tart a színház. Fél hat óra körül az Anabál van műsoron Lengyel Irénnel Erényi Bóskóval, László Andorral, Ihász Aladárral, Miklóssy és Leőveyvel Félhat órakor pedig a Modern lányokat adják.

Fraskita és Orlov. A két legnagyobb operett-szerepet adják vasárnap este és hétfőn este a színházban. Vasárnap este a Fraskitát játsszák 12-órán, Karácsonyi Lívvel a címszerepben, a többi vezető szerepeket Erényi, László, Ihász játsszák.

Magyar Színház Betti műsora

Szombat d. n. 4 óra: Elssler Fanni (Tíz óráig előadás, olcsó helyárakkal. Előadó tanár Tárcza Bertalan. Sorozat 241)

Szombat este: Három a kislány (Operett-repiz, új szereposztással. Neményivel, László Andorral. Napibérlet 73 A. Sorozat 242)

Vasárnap délután fél 3 órakor: Anabál (Operett, Rendes helyárak. Lengyel Irén, Ihász és Lászlóval. Sorozat 243)

Vasárnap délután 6 óra: Modern lányok (Újdonosság. 2 órára. Lezállított helyárakkal. Sorozatszám 244)

Vasárnap este háromnegyed 9 órakor: Fraskita (Operett, Karácsonyi Lív, Ihász és Lászlóval. Napibérlet 74 sz. B. Sorozat 245)

Gazdasági és Kereskedelmi Bank
Stern Lipót és Fia, Arad, P. Avram Jancu
Folyószámla nyitáshoz, kölcsönök, saját raktáraiban elhelyezett árukra
Foglalkozik a bantuszakmába végű mindenféle ügyletekkel

KRIEGNER-féle
Reparator
Készvény, csúsz, aülés ellen. Minden gyógyszer-tárból kapható. Ára 60 lei.

Varrógépek, Kerékpárok és Gramofonok
Hermes 14294
olcsó áron kaphatók
Hans Krauss,
Sibiu, Str. Faurului 20.

Símitott nyomó 12-ös papír
kapható a Kadima-nyomda Rt.-nál
Cluj, Str. Baron L. Pop No 10.

Tiberiu SOLTÉSZ Tibor
cérna és fonalárúk importja
a G. B. C. védjeggyű olasz cérna romániai kizárólagos egyedárusítása
Sürgönycim: Drapeau Arad, Str. Horia 1. Telefon: 6-83.

Telefon: 2-28, 10-47
SZÉP NYOMTATVÁNY A LEGJOBB REKLÁM

Kadima-nyomda
Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10
Készülnek
Könyvek, füzetek, lapok, folyóiratok, zárszámadások és mindennemű bank és kereskedelmi nyomtatványok, díszes és művészi kivitelű levelepapírok, bál- és esküvői meghívók, cégkártyák, névjegyek stb.
Erdély legmodernebb betűanyaggal felszerelt nyomdája

Kalmar Áruforgalmi Rt.
Cluj, Str. Regina Maria 25.
Kizárólagos
borszéki ásványvizlerakat.
A legjobban felszerelt raktár mindenféle ipari cikkben. Feszítő és fűszer engros és en-detail. Mindenkor a legolcsóbb napi árak.
Telefon Interurban 4-25.

Kérjen mindenütt
Pierre
borotva-pengét.
A legjobb fémkeverék, a legteljesebb gyártmány. Garantált minőség.
1800

Róth
cipésznél
Szép-ü. 2. szám alatt készülnek a legújabb divatu
olpó-különlegességek.

Megérkeztek a legújabb
Hölgyeim! seiyem, szalag modeliek az
IDEAL
kalapüzletbe
Cluj, Calea Regele Ferdinand 8.
fejtűnő olcsó árakkal.

Ursus-Extra
világos sörkülönlegesség mindenütt kapható.
CZELL-Sörfőzde, Kolozsvár-Monostor

február 13
omagok és
stból jelentik:
ozta, hogy ki-
zt tartalmazó-
csomag sulya
et. Az olyan
blyegezhető
ldául a mozi-
het.
Egyiptom
sáraap, feb-
man új hajó-
adria között,
közö: vasár-
us, Konstan-
riába. A kö-
n" február
a „Regele
kötöböl. A
k utasokar-
Buda-
gy alacso-
tek nagyobb
etkezők:
-6-93, Buda-
rich 44 90 -
don 1132 -
Amsterdam
25-62, Páris
35-50, Buda-
rest 222-50.
8-66, Berlin
-50, Milánó
Prága 6-97,
855, német
a 120, font
svájci frank
3-00, dinár
00, osztrák
eseb kor oia
ra:
film
szépség
ye után,
ires LIA
szerepben
nterstein.
ransfilm
gó
olat
felvonás.
ille.
ó
f
Aldini az
ifa
litva:
Lei 100
Lei 110
Lei 1600
Lei 1800
ünLázár

